

RİYAZİYYAT

METODİK VƏSAİT

4

Süleyman Kərimov, Könül Doxolova,
Yeganə Məmmədəliyeva, Həbib Kərimov,
Aygün Qasımova, Farizə Nəbiyeva

Xüsusi məktəblərin
4-cü sinifləri üçün sadələşdirilmiş proqram əsasında hazırlanmış

RIYAZİYYAT

fənni üzrə dərsliyin
METODİK VƏSAİTİ

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

**Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
International (CC BY-NC-SA 4.0)**

Bu nəşr Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike
4.0 International lisenziyası (CC BY-NC-SA 4.0) ilə www.trims.edu.az
saytında yerləşdirilmişdir. Bu nəşrdən istifadə edərkən
lisenziyanın şərtləri qəbul edilmiş sayılır:

İstinad zamanı nəşrin müəllif(lər)inin adı göstərməlidir.

Nəşrdən kommersiya məqsədilə istifadə qadağandır.

Törəmə nəşrlər orijinal nəşrin lisenziya şərtləri ilə yayılmalıdır.

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi
chashioglu@gmail.com və derslik@edu.gov.az
elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.
Əməkdaşlığınız üçün əvvəlcədən təşəkkür edirik!

MÜNDƏRİCAT

1. Düz bucaq, iti bucaq, kor bucaq	(1 saat) səh. 6
2. Kvadrat, düz bucaq, romb, paraleloqram	(1 saat) Səh. 7
3. Konus, kürə. Kub, kuboid, silindr, piramida	(1 saat) Səh. 8
4. Mötərizəli ifadələr	(1 saat) Səh. 9
5. Mötərizəli ifadələrin oxunuşu	(1 saat) Səh. 10
6. 50 dairəsində toplama və çıxma	(1 saat) Səh. 11
7. $30 + 15$ şəklində toplama	(1 saat) Səh. 13
8. $47-30$ şəklində çıxma	(1 saat) Səh. 14
9. $26+4$ şəklində toplama	(1 saat) Səh. 15
10. $40-16$ şəklində çıxma	(1 saat) Səh. 16
11. Ədədi ifadələrin müqayisəsi	1 saat Səh. 17
12. $28+4$ şəklində toplama	(2 saat) Səh. 18-19
13. $19+4$ şəklində sütunlarda toplama	(1 saat) Səh. 20
14. $32 - 5$ şəklində sütunlarda çıxma	(1 saat) Səh. 21
15. $23+15$ şəklində sütunlarda toplama	(1 saat) Səh. 22
16. $27 +3$ şəklində sütunlarda toplama	(1 saat) Səh. 23
17. $28+15$ şəklində sütunlarda toplama	(1 saat) Səh. 24
18. $40 - 3$ şəklində sütunlarda çıxma	(1 saat) Səh. 25
19. $45-17$ şəklində sütunlarda çıxma	(1 saat) Səh. 26
20. Toplamanın çıxma ilə yoxlanması	(1 saat) Səh. 27
21. Çıxmanın toplama ilə yoxlanması	(1 saat) Səh. 28
22. Uzunluq ölçü vahidi – Desimetr (dm)	(1 saat) Səh. 29
23. Vurma	(1 saat) Səh. 30
24. 2-ni vurma	(1 saat) Səh. 31
25. 3-ü vurma	(2 saat) Səh. 32 – 33
26. Vuruqların yerinin dəyişdirilməsi	(1 saat) Səh. 34
27. Bölmə	(1 saat) Səh. 35

28. 2-yə bölmə	(1 saat) Səh. 36
29. Vurmanın bölmə ilə yoxlanması	(1 saat) Səh. 37
30. 3-ə bölmə	(2 saat) Səh. 38-39
31. Tək və cüt ədədlər	(3 saat) Səh. 40 – 42
32. Bölünənin tapılması	(3 saat) Səh. 43 – 45
33. Bölənin tapılması	(3 saat) Səh. 46 – 48
34. 4 -ə vurma, 4-ə bölmə	(10 saat) Səh. 49 – 58
35. 5-ə vurma, 5-ə bölmə	(10 saat) Səh. 59 – 68
36. Ümumiləşdirici təkrar	(4 saat) Səh. 69 – 72
37. 1 – 100 ədədləri: 50-dən 100-ə qədər ədədlər	(11 saat) Səh. 73 – 83
38. 100-lük kvadrat	(1 saat) Səh. 84
39. Ümumiləşdirici təkrar	(3 saat) Səh. 85 – 87
40. 100 dairəsində onluqların toplanması	(1 saat) Səh. 6
41. 100 dairəsində onluqların çıxılması	(1 saat) Səh. 7
42. 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər	(14 saat) Səh. 8 – 21
43. Uzunluq ölçü vahidi – Metr (m)	(3 saat) Səh. 22 – 24
44. Uzunluq ölçü vahidi – Millimetr (mm)	(1 saat) Səh. 25
45. Zaman vahidi – Saat, dəqiqə (dəq)	(2 saat) Səh. 26 – 27
46. Mötərizəsiz ifadələrdə əməllər sırası	(1 saat) Səh. 28
47. Mötərizəli ifadələrdə əməllər sırası	(2 saat) Səh. 29 – 30
48. 6-ya vurma və 6-ya bölmə	(10 saat) Səh. 31 – 40
49. 7-yə vurma və 7-yə bölmə	(10 saat) Səh. 41 – 50
50 8-ə vurma, 8-ə bölmə	(10 saat) Səh. 51 – 60
51. 9-a vurma, 9-a bölmə	(9 saat) Səh. 61 – 69
52. 10-a vurma və 10-a bölmə	(2 saat) Səh. 70 – 71
53. 1-i vurma.....	(1 saat)Səh. 72
54. 1-ə vurma	(1 saat) Səh. 73

55. 0-1 vurma(1 saat) Səh. 74
56. 0-a vurma, 0-a bölmənin mümkünsüzlüyü(1 saat) Səh. 75
57. Ədədi 1-ə və özünə bölmə(1 saat) Səh. 76
58. 0-1 bölmə(1 saat) Səh. 77
59. Tənlik. Məchul toplananın tapılması(2 saat) Səh. 78 – 79
60. Məchul azalanın tapılması(2 saat) Səh. 80 – 81
61. Məchul çıxılanın tapılması(2 saat) Səh. 82 – 83
62. Təkrar(4 saat) Səh. 84 – 87

Cəmi: 164 saat.

Giriş

Təqdim olunan tədris komplekti 3 kitabdan ibarətdir: Dərslik, iş dəftəri, metodik vəsait. 164 dərsi əhatə edən bu dərslik intellekt məhdudiyyəti olan şagirdlər üçün riyaziyyatın sadələşdirilmiş tədris planı əsasında hazırlanmışdır. Dərslik və iş dəftərində olan eyni səhifədəki materiallar uyğun olaraq bir dərsi əhatə edir.

Dərsliyə daxil edilən materiallar elə tərtib edilmişdir ki, onlar üzərində nəinki "A" kateqoriyasından olan, həm də "B" kateqoriyasından olan şagirdlər tədqiqat apara bilsinlər. Bu prosesdə müəllimin əsas vəzifəsi sinifdə məqsədyönlü şəkildə işgüzar mühit yaratmaq, bilik və bacarıqların əldə olunmasında bələdçilik etməkdir. Riyaziyyatın tədrisində müəllim intellekt məhdudiyyətli şagirdlərin ehtiyaclarına uyğun metodlar seçməli və bu metodlardan məkan və zamana uyğun olaraq düzgün istifadə etməlidir.

Mövzu: Düz bucaq, iti bucaq, kor bucaq.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird düz bucağı, iti bucağı, kor bucağı göstərir.
2. Şagird bucaqları müqayisə edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	qrupla iş cütürlə fərdi iş	beyin həmləsi müzakirə	düz bucaq, iti bucaq kor bucaq olan plakat, karton fiqurlar, çöplər	nitq inkişafı, texnologiya Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində düz bucaq, iti bucaq, kor bucaq, kvadrat, düzbucaqlı fiqurlarının şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən bu fiqurlardan hansının düz bucaq, hansının iti bucaq, hansının kor bucaq olduğu soruşulur. Fikirlər dinlənilir. Sonda müəllim ümumiləşdirir: Kvadratin, düzbucaqlının bitişik tərəfləri arasındakı bucaq düz bucaqdır. Düz bucaqdan kiçik bucaq iti bucaq, düz bucaqdan böyük bucaq kor bucaqdır.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı həndəsi fiqurlara baxın. Düz bucağı olan həndəsi fiquru göstərin və deyın.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. 1-ci qrupa karton kvadrat və karton dairə fiquru təqdim edilir. Onlardan düz bucağı olan fiquru göstərib, demək xahiş olunur.

Qarşınızdakı fiqurlara baxın, düz bucağı olan fiquru göstərin və deyın.

a) Karton kvadrat

b) Karton dairə

2-ci qrupa karton romb və kvadrat fiquru təqdim edilir. Onlardan düz bucağı olan fiquru göstərib, demək xahiş olunur.

Qarşınızdakı fiqurlara baxın, düz bucağı olan fiquru göstərin və deyın.

a) Karton kvadrat

b) Karton romb

Tətbiiqetmə: Dərslik səh. 6. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Kvadrat, düzbucaqlı, romb, paraleloqram.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird kvadrat, düzbucaqlı, romb və paraleloqramı göstərir.
2. Şagird həndəsi fiqurları fərqləndirir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	qrupla iş cüt-lərlə iş fərdi iş	beyin həmləsi müzakirə problemlə situasiya	kvadrat, düzbucaqlı, romb, paraleloqram olan plakat, karton həndəsi fiqurlar, çöplər	nitq inkişafı, texnologiya Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində kvadrat, romb, düzbucaqlı, paraleloqram fiqurlarının şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkildə hansı həndəsi fiqurların olduğu soruşulur. Araşdırma aparılır. Müəllim istiqamətləndirici suallarla şagirdləri məqsədə istiqamətləndirir və sonda müəllim ümumiləşdirmə aparır.

Tədqiqat sualı: Şekillərdə hansı həndəsi fiqurlar var?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər dörd qrupa bölünürlər. Hər qrupa kartondan kvadrat, düzbucaqlı, romb, paraleloqram fiquru təqdim edilir.

1-ci qrupdan qarşılarındakı fiqurlara baxıb, romb fiqurunu göstərib deməkləri xahiş olunur.

Qarşınızdakı fiqurlara baxın və romb fiqurunu göstərib deyın.

- a) Karton romb
- b) Karton kvadrat

2-ci qrupdakı şagirdlərə qarşılarındakı fiqurlara baxıb, kvadrat fiqurunu göstərib deməkləri xahiş olunur.

- a) Karton düzbucaqlı
- b) Karton kvadrat

3-cü qrupdakı şagirdlərə qarşılarındakı fiqurlara baxıb, paraleloqram fiqurunu göstərib deməkləri xahiş olunur.

- a) Karton paraleloqram
- b) Karton romb

4-cü qrupdakı şagirdlərə qarşılarındakı fiqurlara baxıb, düzbucaqlı fiqurunu göstərib deməkləri xahiş olunur.

- a) Karton düzbucaqlı
- b) Karton paraleloqram

Tətbiiqetmə: Dərslik səh. 7. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Konus, kürə, kub, kuboid, silindr, piramida.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird fəza fiqurlarını göstərir.
2. Şagird həndəsi fiqurları müqayisə edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası inteqrasiya
deduktiv	qrupla iş fərdi iş cütlərlə iş	müzakirə beyin həmləsi problemlə situasiya	mövzuya aid şəkil plakat, kartondan kub, kuboid, konus, kürə, silindr, çöplər.	texnologiya nitq inkişafı, həyat bilgisi Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində konus, kürə, kub, kuboid, silindr, piramida şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkildə hansı həndəsi fiqurların təsvir olunduğu soruşulur. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənir və sonda müəllim ümumiləşdirmə aparır.

Tədqiqat sualı: Qarşınızda hansı fəza fiqurlarını görürsünüz?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər üç qrupa bölünür.

1-ci qrupa karton həndəsi fiqurlar təqdim edilir. Onlardan konus və kürə fiqurlarını göstərərək, deməkləri xahiş olunur.

Qarşınızdakı fiqurlara baxın. Konus və kürə fiqurunu göstərərək deyiniz.

a) Karton konus **B)** Karton kürə **C)** Karton silindr

2-ci qrupa karton həndəsi fiqurlar təqdim edilir. Onlardan kub və kuboid fiqurlarını göstərərək deməkləri xahiş olunur.

Qarşınızdakı fiqurlara baxın. Kub və kuboid fiqurlarını göstərərək deyiniz.

a) Karton kub **B)** Karton kuboid **C)** Karton konus.

3- cü qrupa karton həndəsi fiqurlar təqdim edilir. Onlardan silindr fiqurunu göstərərək deməkləri xahiş olunur.

a) Karton silindr **B)** Karton kuboid

Tətbiiqetmə: Dərslik səh. 8. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Mötərizəli ifadələr.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird mötərizəli ifadələri müəyyən olunmuş qaydalara əsasən həll edir.
2. Şagird 1 – 50 dairəsində toplama və çıxma əməlini yetirir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası inteqrasiya
deduktiv	qrupla iş cütlerle iş fərdi iş	müzakirə beyin həmləsi problemli situasiya	misal yazılmış plakat, çöplər, karandaşlar, iş dəftəri.	nitq inkişafı, həyat bilgisi Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsində $15 - (3 + 2)$ ifadəsini yazır. Şagirdlərdən əvvəl hansı əməlin, sonra hansı əməlin yerinə yetirilməsi soruşulur. Müzakirə aparılır. Sonda müəllim ümumiləşdirmə aparır: “ Mötərizəli ifadələrdə mötərizə daxilindəki əməllər birinci yerinə yetirilir. Məsələn: $15 - (3 + 2) = 15 - 5 = 10$

Toplama və çıxmadan ibarət ifadələrdə mötərizə yoxdursa, əməllər soldan sağa ardıcıl yerinə yetirilir. Məsələn: $9 + 3 - 5 = 12 - 5 = 7$. “

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı kartlarda olan ifadələrə baxın. Mötərizəli ifadəni göstərin və deyin.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünürlər. Hər qrupa üzərində mötərizəli və mötərizəsiz ifadələr yazılmış kartlar təqdim edilir. Onlardan mötərizəli ifadəni göstərərək deməkləri və əməllər ardıcılığını həll etmələri xahiş olunur.

a) Kartda $9 - (3 + 1)$

b) Kartda $9 - 3 + 1$

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 9. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Mötərizəli ifadələrin oxunuşu.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird mötərizəli ifadələri oxuyur.
2. Şagird mötərizəli ifadələri müəyyən olunmuş qaydalara əsasən həll edir.

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsində $9 - (5 + 3)$ və $(7 - 5) + 8$ ifadələrini yazır. Şagirdlərdən bu ifadələrin oxunuşu xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Şagirdlər suallarla mötərizəli ifadələrin oxunuşuna istiqamətləndirilir. Sonra müəllim oxunuşu dəqiqləşdirir və birinci ifadəni oxuyur: 9 ədədi ilə 5 və 3 ədədlərinin cəminin fərqi.

Müəllim ikinci ifadəni oxuyur: 7 və 5 ədədlərinin fərqi ilə 8 ədədinin cəmi.

Şagirdlərdən birinci ifadənin həlli soruşulur, ifadə həll edilib yazı lövhəsində və dəftərlərində yazılır.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı kartlarda olan mötərizəli ifadələri oxuyun.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür.

1-ci qrupa üzərində mötərizəli ifadə olan kart təqdim edilir. Onlardan mötərizəli ifadənin oxunuşunu və həllini deməkləri xahiş edilir.

a) $8 - (3 + 2)$

2-ci qrupa üzərində mötərizəli ifadə olan kart təqdim edilir. Onlardan mötərizəli ifadənin oxunuşunu və həllini deməkləri xahiş edilir.

a) $4 + (5 - 3)$

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 10. Çalışma 1 – 5.

Qiymətləndirmə şagirdin dərs zamanındakı göstəriciləri nəzərə alınaraq aparılır.

Mövzu: İkirəqəmli ədədlə birrəqəmli ədədin toplanması.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird ikirəqəmli ədədlə birrəqəmli ədədin toplanması qaydalarını bilir və həll edir.
2. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxma əməllərini yerinə yetirir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	qrupla iş fərdi iş cütürlə iş	müzakirə beyin həmləsi problem situasiya	misal yazılmış şəkil plakat, çöplər, karandaşlar. İş dəftəri	nitq inkişafı, həyat bilgisi Azərbaycan dili

Müəllim yazı lövhəsində $25 + 3$ və $3 + 25$ ifadələrini yazır. Şagirdlərdən bu ifadələrin toplanmasının ən asan yolu soruşulur. Müzakirə aparılır. Fikirlər dinlənir və müəllim ümumiləşdirir: “Təklidlərlə təklidlər toplanır.” **Məsələn:**

$$25 + 3 = 20 + (5 + 3) = 20 + 8 = 28. \quad 3 + 25 = 28.$$

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı kartlarda olan ifadələrin həllinin ən asan yolunu göstərin və həllini deyın.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür.

1-ci qrupa üzərində misallar yazılmış kartlar təqdim edilir. Onlardan ifadələrin ən asan həll yolunu göstərmək və həllini demək xahiş olunur.

Qarşınızdakı kartlarda olan ifadələri ən asan yolla həll edin və deyın.

a) $34 + 2$

b) $2 + 34$

2-ci qrupa üzərində misallar yazılmış kartlar təqdim edilir. Onlardan ifadələrin ən asan yolunu göstərmək və həllini demək xahiş olunur.

Qarşınızdakı kartlarda olan ifadələri ən asan yolla həll edin və deyin.

a) $41 + 3$

b) $3 + 41$

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 11. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: İki mərhələli məsələlər.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird iki mərhələli məsələləri həll edə bilir.
2. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxma əməllərini yerinə yetirir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	cütlərlə iş qrupla iş fərdi iş	problemlə situasiya beyin həmləsi müzakirə	mövzuya aid şəkil plakat, karandaşlar, çöplər, oyun xəmiri.	texnologiya nitq inkişafı, həyat bilgisi

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində birinci güldanda 5, ikinci güldanda 3 qızılgül və dəstədə 4 qızılgül şəklində olan plakat asır. Şagirdlərdən 12 qızılgüldən 5-ni birinci güldana, 3 – nü ikinci güldana qoyduqdan sonra dəstədə neçə qızılgül qaldığı soruşulur. Fikirlər dinlənilir və sonda müəllim ümumiləşdirmə aparır: Birinci mərhələdə qızılgüllərin sayından birinci güldana qoyulan qızılgüllərin sayı çıxılır. Sonra isə qalan qızılgüllərin sayından ikinci güldana qoyulan qızılgüllərin sayı çıxılır. Cavab oxunur.

Mərhələ 1. $12 - 5 = 7$

Mərhələ 2. $7 - 3 = 4$

Cavab: Dəstədə 4 qızılgül qaldı.

Yoxlama: $4 + 3 + 5 = 12$

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı əşyalara baxın və onların cəmini tapmağın həlli yollarını deyən.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. 1-ci qrupa qələmqabında 2 karandaş və bundan 3 ədəd çox karandaş olduğu qutu təqdim edilir. Onlardan qələmqabı ilə qutuda (qutudakıları saymadan) birlikdə neçə karandaş olduğunu tapıb deməkləri xahiş olunur.

Qarşınızdakı qələmqabı və qutuda birlikdə neçə karandaş olduğunu tapıb deyən.

a) Qələmqabında 2 karandaş

b) Qutuda qələmqabından 3 ədəd çox karandaş

2-ci qrupa altıq lövhə, üstündə 4 ədəd oyun xəmiri və bundan 3 ədəd az oyun xəmiri olan qutu təqdim edilir. Onlardan altıq lövhənin üstündəki oyun xəmiriləri ilə qutuda (qutudakıları saymadan) birlikdə neçə oyun xəmiri olduğunu tapıb deməkləri xahiş olunur.

Qarşınızdakı altlıq lövhənin üstündə və qutuda birlikdə neçə oyun xəmiri olduğunu tapıb deyin.

a) Altlıq lövhədə 4 oyun xəmiri.

b) Qutuda altlıq lövhədəkindən 3 ədəd az oyun xəmiri.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 12. Çalışma 1 – 3.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

50 dairəsində toplama və çıxma.

Mövzu: İkirəqəmli ədədlərin toplanması (30 + 15).

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird ikirəqəmli ədədlə birrəqəmli ədədin toplanması və çıxılması qaydalarını bildiyini nümayiş etdirir və $47 - 3$ şəklində misalları həll edir.
2. Şagird ikirəqəmli ədədlərin toplanması və çıxılması qaydalarını bildiyini nümayiş etdirir və $30 + 15$; $47 - 30$ şəklində misalları həll edir.
3. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxma əməllərini yerinə yetirir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	qrupla iş cütllərlə iş fərdi iş	problemlə situasiya beyin həmləsi müzakirə	mövzuya aid şəkil plakat, kartda misal, çöplər, karandaşlar.	texnologiya nitq inkişafı, Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 onluq göy kub, altında 1 onluq və 5 təklik qırmızı kub şəkli, $30 + 15$ misalı olan plakat asır. Şagirdlərdən 3 onluq göy kubun üzərinə 1 onluq 5 təklik qırmızı kub əlavə etdikdə neçə alındığı soruşulur. Müzakirə aparılır. Müəllim müzakirə zamanı köməkçi suallar vasitəsilə şagirdlərə istiqamət verir. Fikirlər dinlənilir və ümumiləşdirmə aparılır:

Onluqları onluqlarla toplayırlar. **Məsələn:**

$$30 + 15 = (30 + 10) + 5 = 40 + 5 = 45$$

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı dəstələrdə olan çöplərin cəmini tapıb deyin.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür.

1-ci qrupa 2 onluq dəstə göy çöp və 1 onluq, 4 təklik qırmızı çöp təqdim olunur. Onlardan qarşılarında cəmi neçə çöp olduğunu tapıb deməkləri xahiş olunur.

a) 2 onl. göy çöp

b) 1 onl. 4 təkl. qırmızı çöp

2-ci qrupa 2 onluq narıncı çöp və 1 onluq 2 təklik yaşıl çöp təqdim olunur. Onlardan qarşılarında cəmi neçə çöp olduğunu tapıb deməkləri xahiş olunur.

a) 2 onl. narıncı çöp

b) 1 onl. 2 təkl. yaşıl çöp

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 13. Çalışma 1 – 4.

Qiymətləndirmə: Müşahidə əsasında aparılır.

Mövzu: İkirəqəmli ədəddən ikirəqəmli ədədi çıxma
(47 – 30; 47 – 3).

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 47 – 30 və 47 – 3 ifadələri yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən əvvəl 1-ci ifadənin həlli, sonra isə 2 – ci ifadənin həlli soruşulur. Müzakirə aparılır, sonda müəllim və şagirdlər ümumiləşdirir. “ Təklidən təklid və onluqdan da onluq çıxılır. “ Öyrənmə 1-ci dərəcə uyğun olaraq davam etdirilir.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 14. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: İkirəqəmli ədədlə birrəqəmli ədədi toplama və
ikirəqəmli ədədlə birrəqəmli ədədin fərqi (26 + 4; 30 – 4).

Dərs 3.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 26 + 4 və 30 – 4 ifadələri yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən əvvəl 1-ci ifadənin həlli, sonra isə 2-ci ifadənin həlli soruşulur. Fikirlər dinlənilir və müəllim ümumiləşdirmə aparır:

$$26 + 4 = 20 + (6 + 4) = 20 + 10 = 30$$

$$30 - 3 = 20 + (10 - 3) = 20 + 7 = 27$$

Öyrənmə 1-ci dərəcə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 15. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: İkirəqəmli ədəddən ikirəqəmli ədədi çıxma (40 – 16).

Dərs 4.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində sütunda 4 onluq qırmızı dairə və bu dairələrdən 1 onluq 6 təklid dairənin üstündən göy xətt çəkilmiş şəkil olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkil əsasında 40 dairədən 16 dairəni çıxıqda neçə alındığı soruşulur. Fikirlər dinlənilir. Sonda müəllim qısa ümumiləşdirmə aparır:

$$40 - 16 = (40 - 10) - 6 = 30 - 6 = 24$$

Öyrənmə 1-ci dərəcə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 16. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Ədədi ifadələrin müqayisəsi.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird ədədi ifadələri müqayisə edə bilir.
2. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	cütlərlə iş qrupla iş fərdi iş	müzakirə beyin həmləsi problemli situasiya	mövzuya aid şəkil plakat, karandaşlar, kartlarda misal, çöplər	nitq inkişafı, texnologiya Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində $15 * 14 - 1$ ifadələri yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən ifadələri müqayisə etmək xahiş edilir və bunun üçün əvvəl nə etmək, sonra nə etmək lazım gəldiyi soruşulur. Fikirlər dinlənilir və ümumiləşdirilir: Əvvəl çıxma əməli yerinə yetirilir: $14 - 1 = 13$. Sonra ədədlər müqayisə edilir: $15 > 13$.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı kartlarda olan ifadələrdən hansı daha böyükdür? (yaxud kiçikdir?).

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür.

1-ci qrupa üzərində ifadələr yazılmış kart təqdim edilir. Onlardan ifadələri müqayisə etmək xahiş olunur.

Qarşınızdakı kartda olan ifadələri müqayisə edin.

a) $5 + 2 * 9$

2-ci qrupa üzərində ifadələr yazılmış kart təqdim edilir. Onlardan ifadələri müqayisə etmək xahiş olunur.

Qarşınızdakı kartda olan ifadələri müqayisə edin.

b) $7 * 8 - 5$

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 17. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: İkirəqəmli ədədlə birrəqəmli ədədi toplama ($28 + 4$).

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird ikirəqəmli ədədlə birrəqəmli ədədi toplayır və misalları həll edir.
2. Şagird ikirəqəmli ədədlə birrəqəmli ədədin çıxılması qaydasını deyir və misalları həll edir.
3. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı həll edə bilir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	fərdi iş qrupla iş cütürlə iş	beyin həmləsi müzakirə problem situasiya	mövzuya aid şəkil plakat, karandaşlar, çöplər, iş dəftəri	həyat bilgisi nitq inkişafı, Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində sütunda 2 onluq 8 təklik göy kub və 8 göy kubun üstündə 2 qırmızı kub, sütunların yanında 2 qırmızı kub şəklində olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkil əsasında 28 göy kubun üzərinə 4 kubun necə əlavə edildiyi və nəticədə neçə alındığı, 28 ədədinin üzərinə 4 ədədini əlavə etmənin ən asan yolu soruşulur. Fikirlər dinlənilir və nəticə çıxarılır: “Əvvəl 28 ədədi 30 ədədinə tamamlanır. Sonra isə qalan ədəd 30 ədədinin üzərinə əlavə edilir. “

$$28 + 4 = (28 + 2) + 2 = 30 + 2 = 32$$

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı əşyaların cəmini tapın və deyin.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür.

1-ci qrupa 3 onl. 7 təklik göy çöp və 5 ədəd qırmızı çöp təqdim edilir. Onlardan çöplərin cəmini tapıb deməkləri xahiş olunur.

Qarşınızdakı çöplərə baxın və onların cəmini tapıb deyin.

a) 3 onl. 7 tək. göy çöp

b) 5 ədəd qırmızı çöp

2- ci qrupa 2 onl. 9 tək. yaşıl çöp və 3 sarı çöp təqdim edilir. Onlardan çöplərin cəmini tapıb deməkləri xahiş olunur.

a) 2 onl. 9 tək. yaşıl çöp

b) 3 ədəd sarı çöp

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 18. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: İkirəqəmli ədəddən birrəqəmli ədədi çıxma (24 – 7).

Dərs 2

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində sütundakı 2 onluq 4 təklik dairədən 4 dairənin və sonuncu sütunun yuxarisından 3 dairənin üstündən xətt çəkilmiş şəkil olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkil əsasında 24 dairədən 7 dairənin necə çıxıldığı və nəticədə neçə alındığı soruşulur. Müzakirə edilir: Sütundakı 24 dairədən 7 dairəni çıxmaq üçün əvvəl 4 dairənin, sonra isə 2 – ci onluqdakı 3 dairənin üstündən xətt çəkilir və qalan dairələr sayılır: 17 dairə. Misalını müəllim yazı lövhəsində yazır və ümumiləşdirir:

$$24 - 7 = (24 - 4) - 3 = 20 - 3 = 17$$

Öyrənmə 1- ci dərəcə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 19. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: İkirəqəmli ədədlə birrəqəmli ədədi sütun şəklində toplama (19 + 4).

Dərs 3.

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsində sütunda
$$\begin{array}{r} 19 \\ + 4 \\ \hline \end{array}$$
 şəklində misal yazır.

Şagirdlərdən misalın həlli yolu soruşulur. Müzakirə edilir. Fikirlər dinləndikdən sonra müəllim şagirdlərlə ümumiləşdirmə aparır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 20. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: İkirəqəmli ədəddən birrəqəmli ədədi çıxma (32 – 5).

Dərs 4.

Dərsdə təkrar öyrənmə davam etdirilir. Müəllim yazı lövhəsindən
$$\begin{array}{r} 32 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$
 misalı

yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən misalın həlli yolu soruşulur. Müzakirə edilir və müəllim ümumiləşdirmə aparır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 21. Çalışma 1 – 5.

Qiymətləndirmə: Müşahidə əsasında aparılır.

Mövzu: İkirəqəmli ədədlərin sütun şəklində toplanması
$$\begin{array}{r} 23 \\ + 15 \\ \hline \end{array}$$

Dərs 5.

Müəllim yazı lövhəsində
$$\begin{array}{r} 23 \\ + 15 \\ \hline \end{array}$$
 misalını yazır. Şagirdlərdən misalın həlli yolu soruşulur.

Fikirlər dinlənilir və müəllim ümumiləşdirərək misalın həll yolunu deyir. Öyrənmə 1- ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 22. Çalışma 1 – 5 .

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: İkirəqəmli ədədlə birrəqəmli ədədi sütun şəkildə toplama($\begin{array}{r} + 27 \\ 3 \\ \hline \end{array}$).

Dərs 6.

Müəllim yazı lövhəsində $\begin{array}{r} + 27 \\ 3 \\ \hline \end{array}$ misalını yazır və şagirdlərdən misalın həlli yolunu

soruşur. Fikirlər dinlənilir və sonda müzakirəni müəllim və şagirdlər ümumiləşdirir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 23. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: İkirəqəmli ədədlərin sütun şəkildə toplanması. $\begin{array}{r} + 28 \\ 15 \\ \hline \end{array}$

Dərs 7.

Müəllim yazı lövhəsindən $\begin{array}{r} + 28 \\ 15 \\ \hline \end{array}$ misalını yazır və şagirdlərdən bu misalın həlli

yolunu soruşur. Müzakirə edilib, nəticə çıxarılır: 1) Təklidləri toplayırıq $8 + 5 = 13$. Təklidlərin altında 3 yazırıq. 1 onluğu yadda saxlayırıq (1 onluğu onluqların üzərinə əlavə edəcəyik). 2) Onluqları toplayırıq $2 + 1 = 3$ Yadda saxladığımız 1 onluğu 3 onluğun üzərinə əlavə edib, 4 onluq alırıq. Onluqların altında 4 yazırıq. 3) Cavabı oxuyuruq: 43. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 24. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: İkirəqəmli ədəddən birrəqəmli ədədi sütun şəkildə çıxma ($\begin{array}{r} - 40 \\ 3 \\ \hline \end{array}$).

Dərs 8.

Müəllim yazı lövhəsində $\begin{array}{r} - 40 \\ 3 \\ \hline \end{array}$ misalını yazır və şagirdlərdən bu misalın həlli

yolunu soruşur. Fikirlər dinlənir, nəticə çıxarılır: 1) Təklidləri çıxırıq: 0–dan 3 çıxılır. 4–dən 1 onluq götürürük (bunu yaddan çıxarmamaq üçün 4 –ün üstünə nöqtə qoyuruq). 1 onluq 10 təklidir. $10 - 3 = 7$. Təklidlərin altında 7 yazırıq. 2) Onluqları çıxırıq: Təklidləri çıxarkən 1 onluq götürdüyümüzədən 3 onluq qalmışdı. Altında onluq olmadığı üçün onluqların altında 3 yazırıq. 3) Cavabı oxuyuruq: 37. Öyrənmə 1- ci dərəcə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 25. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: İkirəqəmli ədəddən ikirəqəmli ədədi sütun şəklində

$$\begin{array}{r} \text{çıxma} \quad - 45 \\ \quad \quad 17 \\ \hline \end{array}$$

Dərs 9.

Müəllim yazı lövhəsindən sütunda $\begin{array}{r} - 45 \\ 17 \\ \hline \end{array}$ misalını yazır. Şagirdlərdən bu misalın

.....
28

həlli yolu soruşulur. Müzakirə edilib, nəticə çıxarılır: 1) Təklidləri çıxırıq: 5 – dən 7 çıxılır. 4 onluqdan 1 onluq götürürük (bunu yaddan çıxarmamaq üçün 4–ün üstünə nöqtə qoyuruq). 1 onluq 5 təklid 15 təklidir. $15 - 7 = 8$. Təklidlərin altında 8 yazırıq. 2) Onluqları çıxırıq: Təklidləri çıxarkən 4 onluqdan 1 onluq götürdüyümüzədən 3 onluq qalmışdı. $3 - 1 = 2$. Onluqların altında 2 yazırıq. 3) Cavabı oxuyuruq: 28. Öyrənmə 1- ci dərəcə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 26. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Toplamanın çıxma ilə yoxlanması.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird toplamanı çıxma ilə yoxlaya bilir.
2. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	qrupla iş fərdi iş cütürlə iş	müzakirə beyin həmləsi problemlə situasiya	mövzuya aid şəkil plakat, karandaşlar, çöplər, iş dəftəri	həyat bilgisi nitq inkişafı, Azərbaycan dili

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 1-ci şəkildə 1 onluq göy kub, yanında 2 göy kub, altında $10 + 2 = 12$ ifadəsi, 2-ci şəkildə 1 onluq 2 təklik göy kub və 2 göy kubun üstündən xətt, altında $12 - 2 = 10$ ifadəsi, 3-cü şəkildə 1 onluq 2 təklik göy kub və 1 onluq kubun üstündən xətt, altında $12 - 10 = 2$ ifadəsi yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən şəkildə 10 kubun üzərinə 2 kub əlavə etdikdə neçə alındığı və misalı soruşulur. Müzakirə edilir və misalı yazı lövhəsində yazılır: $10 + 2 = 12$. Sonra cavabın düzgünlüyünü yoxlamaq üçün 12 kubdan 2 kub çıxdıqda, 12 kubdan 10 kub çıxdıqda neçə qaldığı soruşulur. Fikirlər dinlənir və nəticə çıxarılır: "Cəmdən toplananlardan birini çıxdıqda o biri toplanan alınırsa, onda toplama düzgün yerinə yetirilmişdir".

Məsələn: $10 + 2 = 12$ Yoxlama: $12 - 10 = 2$ $12 - 2 = 10$; $32 + 3 = 35$ Yoxlama: $35 - 3 = 32$.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı əşya qruplarının cəmini tapın. Sonra cəmdən 2-ci toplananı çıxın və 1-ci toplananın düzgün alındığını müəyyən edin.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. 1-ci qrupa 10 dəftər və 5 kitab təqdim edilir. Şagirdlərdən əşyaların cəmini tapmağı, cəmdən 2-ci toplananı çıxdıqdan sonra 1-ci toplananın düzgün alındığını müəyyən edib deməkləri xahiş olunur.

1. Qarşınızdakı əşyaların cəmini tapın. Sonra cəmdən 2-ci toplananı çıxmaqla 1-ci toplananın düzgün alındığını müəyyən edin.

a) 10 dəftər

b) 5 kitab

2-ci qrupa 7 çöp və 3 karandaş təqdim edilir. Şagirdlərdən çöplərin və karandaşların cəmini tapmağı, cəmdən 2-ci toplananı çıxdıqdan sonra 1-ci toplananın düzgün qaldığını müəyyən edib deməkləri xahiş edilir.

1. Qarşınızdakı əşyaların cəmini tapın. Sonra cəmdən 2-ci toplananı çıxmaqla 1-ci toplananın düzgün alındığını müəyyən edin.

a) 7 çöp

b) 3 karandaş

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 27. Çalışma 1 – 3.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Çıxmanın toplama ilə yoxlanması.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird çıxmanı toplama ilə yoxlaya bilər.
2. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı həll edə bilər.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	qrupla iş fərdi iş cütürlə iş	müzakirə beyin həmləsi problem situasiya	mövzuya aid şəkil plakat, karandaşlar, çöplər, leqolar.	nitq inkişafı, texnologiya həyat bilgisi

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində budaqda 9 sərçənin olduğu və 3 sərçənin uçub getdiyi şəkil olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkildə cəmi neçə sərçə olduğu, 3 sərçə uçub getdikdən sonra neçə sərçə qaldığı soruşulur. Yazı lövhəsində $12 - 3 = 9$ misalı yazılır. Sonra cavabın düzgünlüyünü yoxlamaq üçün 3 sərçə uçub getməmişdən əvvəl budaqda neçə sərçə olduğu və misalı soruşulur. Müzakirə aparılır və nəticə çıxarılır: “Fərqi üzərinə çıxılanı əlavə etdikdə azalan alınarsa, çıxma düzgün yerinə yetirilmişdir. **Məsələn:** $12 - 3 = 9$ Yoxlama: $9 + 3 = 12$; $45 - 3 = 42$ Yoxlama: $42 + 3 = 45$. “

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı əşya qrupunun sayından, yəni azalandan verilmiş çıxılanı çıxın, alınan fərqi üzərinə çıxılanı əlavə edib, azalanın düzgün alındığını müəyyən edin.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. 1-ci qrupa 9 leqo təqdim edilir. Onlardan 3 leqonu çıxdıqdan sonra fərqdə neçə leqo qaldığı soruşulur. Daha sonra fərqi üzərinə çıxılanı əlavə etdikdə azalanın düzgün alındığını müəyyən etmələri xahiş edilir.

Qarşınızdakı 9 leqodan 3 – nü çıxın. Sonra alınan fərqi üzərinə çıxılanı əlavə etməklə azalanın düzgün alındığını müəyyən edin.

a) 9 leqo

2-ci qrupa 16 karandaş təqdim edilir. Onlardan 4 karandaş çıxdıqdan sonra fərqdə neçə karandaş qaldığı soruşulur. Daha sonra fərqi üzərinə çıxılanı əlavə etdikdə azalanın düzgün alındığını müəyyən etmələri xahiş edilir.

Qarşınızdakı 16 karandaşdan 4-nü çıxın. Sonra alınan fərqi üzərinə çıxılanı əlavə etməklə azalanın düzgün alındığını müəyyən edin.

a) 16 karandaş

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 28. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Uzunluq ölçü vahidi – Desimetr (dm).

Təlimin məqsədi:

1. Şagird xətkəş üzərində desimetri müəyyən edir.
2. Şagird iki obyekt arasındakı məsafəni və ya əşyanın uzunluğunu ölçür.
3. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	qrupla iş cütlerle iş fərdi iş	müzakirə beyin həmləsi problemli situasiya	mövzuya aid şəkil plakat, xətkəş, karandaşlar, çöplər.	texnologiya nitq inkişafı, həyat bilgisi

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 10 sm uzunluğunda yaşıl parça, xətkəşin 0 (sıfır) yazılmış ucu parçanın bir ucunda, xətkəşin 10 ədədi yazılmış cizgisi isə parçanın o biri ucunda olan şəkil, 1 dm = 10 sm yazılışı olan plakat asır. Şagirdlərdən yaşıl parçanın uzunluğu və 1 desimetrin neçə santimetrə bərabər olduğu soruşulur. Araşdırma aparılır və nəticə çıxarılır: “ 1 desimetr 10 santimetrdir. “

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı əşyanın uzunluğunu xətkəşin köməyi ilə ölçün və deyın.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. 1- ci qrupa 10 sm uzunluqda əşya təqdim edilir. Şagirdlərdən əşyanın uzunluğunu ölçmək və desimetrlə ifadə etmək xahiş olunur.

Qarşınızdakı əşyanın uzunluğunu ölçün və desimetrlə ifadə edin.

a) Karandaşın uzunluğu 10 sm

2- ci qrupa 12 sm uzunluqda əşya təqdim edilir. Şagirdlərdən əşyanın uzunluğunu ölçmək, desimetr və santimetrlə ifadə etmək xahiş olunur.

a) 12 sm uzunluqda karton zolaq

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 29. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Vurma.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird eyni toplananların cəmini vurma ilə əvəz edərək misalı həll edə bilər.
2. Şagird 2-yə, 3-ə vurma əməli olan misalları həll edə bilər.
3. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı həll edə bilər.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	cütlerle iş qrupla iş fərdi iş	beyin həmləsi müzakirə problem situasiya	mövzuya aid şəkil plakat, karandaşlar, çöplər, leqolar.	həyat bilgisi nitq inkişafı, texnologiya

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 5 budağın hər birində 2 qırmızı

qızılgül şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkildə neçə budaq olduğu, hər budaqda neçə qızılgül olduğu, 5 budaqda cəmi neçə qızılgül olduğu soruşulur və misalını demək xahiş edilir. Araşdırma aparılır və misal yazı lövhəsində yazılır: $2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 10$. Sonra bu eyni toplananların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə necə ifadə olunduğu soruşulur. Araşdırma aparılır və nəticə çıxarılır: $5 \cdot 2 = 10$. 5 - i 2-yə vurduqda 10 alınır. Vurma əməlinə iştirak edən ədədlərin adları isə bunlardır: Birinci vuruq, ikinci vuruq və hasil.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı kartlarda eyni toplananların cəmi şəklində yazılmış misalları vurma əməlinin köməyi ilə necə ifadə etmək olar?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. 1-ci qrupa üzərində $3 + 3 + 3 + 3$ misalı yazılmış kart təqdim edilir. Onlardan misalı vurma əməlinin köməyi ilə ifadə edib həllini demək xahiş olunur.

Qarşınızdakı kartda eyni toplananların cəmi şəklində yazılmış misalı vurma əməli ilə ifadə edib həllini deyin.

a) Kartda $3 + 3 + 3 + 3 =$

2-ci qrupa üzərində $5 + 5 + 5$ misalı yazılmış kart təqdim edilir. Onlardan eyni toplananların cəmini vurma ilə ifadə edib həllini demək xahiş olunur.

Qarşınızdakı kartda eyni toplananların cəmi şəklində yazılmış misalı vurma əməli ilə ifadə edib həllini deyin.

b) Kartda $5 + 5 + 5 =$

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 30. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 2-yə vurma.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsində $2 + 2 + 2 = 6$; və $2 + 2 + 2 + 2 = 8$ misallarını yazır. Şagirdlərdən bu misalların vurma əməlinin köməyi ilə necə yazıldığı soruşulur. Araşdırma aparılır və nəticə çıxarılır: $3 \cdot 2 = 6$ yazılışı "Üç dəfə iki altıya bərabərdir" oxunsun. $4 \cdot 2 = 8$ yazılışı "Dörd dəfə iki səkkizə bərabərdir" oxunsun. Sonra 2-yə vurma cədvəli yada salınır və təkrar etdirilir. Öyrənmə 1- ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 31. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 3-ə vurma.

Dərs 3.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 boşqabın hər birində 3 kökə şəkli və $3 + 3 + 3 = 9$ misalı yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən 3 boşqabın hər birində neçə

kökə olduğu, boşqablarda cəmi neçə kökə olduğu soruşulur. Araşdırma aparılır, nəticə çıxarılır və misalı müəllim tərəfindən yazı lövhəsində yazılır: $3 + 3 + 3 = 9$. Sonra şagirdlərdən bu misalın vurma əməlinin köməyi ilə necə yazıldığı soruşulur. Araşdırma aparılır. Misalın vurma həlli yazı lövhəsində yazılır: $3 \cdot 3 = 9$ Misal oxunur: Üç dəfə üç dördcüyə bərabərdir. Sonra 3-ə vurma cədvəli yada salınır və təkrar etdirilir. Öyrənmə 1-ci dərəcə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 32. Çalışma 1 – 3.

Şagirdin dərəcə boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 3-ə vurma.

Dərs 4.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 4 budağın hər birində 3 şaftalı şəklil olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkildə neçə budaq, hər budaqda neçə şaftalı və 4 budaqda cəmi neçə şaftalı olduğu soruşulur. Müzakirə aparılır və misalı yazı lövhəsində yazılır: $3 + 3 + 3 + 3 = 12$. Sonra bu misalın vurma əməlinin köməyi ilə necə yazıldığı soruşulur. Fikirlər dinlənilir və vurma ilə ifadə olunan misal yazı lövhəsində yazılır: $4 \cdot 3 = 12$. Misal oxunur: Dörd dəfə üç on ikiyə bərabərdir. Öyrənmə 1-ci dərəcə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 33. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərəcə boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Vuruqların yerinin dəyişdirilməsi.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird vuruqların yerdəyişmə xassəsini bilir, misalların həllində tətbiq edir.
2. Şagird 2-yə, 3-ə vurma əməli olan misalları həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	qrupla iş fərdi iş cütllərlə iş	müzakirə beyin həmləsi problem situasiya	mövzuya aid şəkil plakat, karandaşlar, çöplər, leqolar.	nitq inkişafı, həyat bilgisi texnologiya

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 1-ci şəkildə iki sətirin hər birində 4 qırmızı ulduz şəklil və $2 \cdot 4 = 8$ misalı, 2-ci şəkildə 2 sütunun hər birində 4 sarı ulduz şəklil və $4 \cdot 2 = 8$ misalı yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən 1-ci şəkildə cəmi neçə ulduz olduğu, bunun vurma ilə necə həll olunduğu soruşulur. Araşdırma aparılır. Nəticədə alınan $2 \cdot 4 = 8$ misalı yazı lövhəsində yazılır. Sonra 2-ci şəkildə cəmi

neçə ulduz olduğu, bunun vurma əməlinin köməyi ilə necə həll olunduğu soruşulur. Araşdırma aparılır. Nəticədə alınan $4 \cdot 2 = 8$ misalı yazı lövhəsində yazılır. Daha sonra yazı lövhəsində yazılmış hər iki misal müqayisə etdirilir. Araşdırma aparılır və nəticə çıxarılır: “Vuruqların yerini dəyişdikdə hasil dəyişmir.”

Tədqiqat sualı: Vuruqların yerini dəyişdikdə hasil dəyişirmi?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. Hər qrupa vuruqların yeri dəyişdirilmiş iki misal təqdim edilir və misallarda hasilin dəyişmədiyini göstərərək deməkləri xahiş edilir.

Qarşınızdakı üzərində vuruqların yeri dəyişdirilmiş misallar yazılmış kartlarda hasilin dəyişmədiyini göstərin və deyin.

a) $2 \cdot 5 = 10$

$5 \cdot 2 = 10$

b) $3 \cdot 4 = 12$

$4 \cdot 3 = 12$

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 34. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Bölmə.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird bölmə əməlinin mahiyyətini anlayır.
2. Şagird 2-yə, 3-ə bölmə əməli olan misalları vurmanın köməyi ilə həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	fərdi iş qrupla iş cütürlə iş	müzakirə beyin həmləsi problem situasiya	mövzuya aid şəkil plakat, karandaşlar, çöplər, leqolar.	nitq inkişafı, texnologiya həyat bilgisi

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 sətirin hər birində 2 top olmaqla cəmi 6 top şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 6 topu sətirlərin hər birində 2 top olmaqla qoyduqda neçə sətir lazım olduğu soruşulur. Fikirlər dinlənilir və nəticə çıxarılır: 6 topu sətirlərin hər birinə 2 top olmaqla qoyduqda 3 sətir lazım olur. Müəllim izahat verir: “Sətirlərin, yaxud hər sətirdəki əşyaların sayını təkrar çıxma və ya bölmə əməli ilə tapmaq olar.

Məsələn: $6 - 2 - 2 - 2$

$6 : 2 = 3$. Bu bərabərlik belə oxunur: 6 – nı 2 – yə bölsək 3 alırıq. Bölmə əməlinə iştirak edən ədədlər belə adlanır: Bölünən, bölən, qismət.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı əşyaları eyni sayda hissələrə bölün, göstərin və deyın.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. 1- ci qrupa 12 leqo təqdim edilir. Onlardan leqoları 3 bərabər hissəyə bölmək və hər hissəyə neçə leqo düşdüyünü göstərüb demək xahiş edilir.

Qarşınızdakı əşyaları sayın. Onları 3 bərabər hissəyə bölüb hər hissədə neçə leqo olduğunu göstərin, deyın.

a) 12 leqo

2-ci qrupa 8 karandaş təqdim edilir. Onlardan karandaşları 4 bərabər hissəyə bölmək və hər hissəyə neçə leqo düşdüyünü göstərüb demək xahiş edilir.

Qarşınızdakı əşyaları sayın. Onları 4 bərabər hissəyə bölüb hər hissədə neçə karandaş olduğunu göstərin, deyın.

b) 8 karandaş

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 35. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 2-yə bölmə.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsində $14 : 2 =$ misalını yazır. Şagirdlərdən bu misalın necə həll olunduğu soruşulur. Araşdırma aparılır və nəticə çıxarılır: 2 – yə bölmə 2 – yə vurma cədvəlindən istifadə edilərək tapılır. $14 : 2$ misalını həll etmək üçün 2 – yə vurma cədvəlini yada salaq. 2 – ni neçə dəfə götürsək 14 alınar? Bu ədəd 7 – dir. $2 \cdot 7 = 14$. Demək $14 : 2 = 7$ alınır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 36. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə: Müşahidə əsasında aparılır.

Mövzu: Vurmanın bölmə ilə yoxlanması.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird vurmanı bölmə ilə yoxlaya bilir.
2. Şagird 2 – yə, 3 – ə vurma və bölmə əməllərini bilir və misalların həllində tətbiq edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası inteqrasiya
deduktiv	cütlərlə iş fərdi iş qrupla iş	müzakirə beyin həmləsi problemli situasiya	mövzuya aid şəkil plakat, karandaşlar, leqolar, çöplər	texnologiya nitq inkişafı,

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 balonun hər birinin üstündə 2 l süd yazılmış şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 3 balonda cəmi neçə litr süd olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır və nəticə yazı lövhəsində yazılır: $3 \cdot 2 = 6$. Sonra şagirdlərdən 6 l südü bərabər tutumlu 3 balona boşaltdılar. Hər balonda neçə litr süd olduğunu bölmə əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır və nəticə yazı lövhəsində yazılır: $6 : 3 = 2$. Daha sonra şagirdlərdən 6 litr südü hər birinə 2 litr olmaqla balonlara boşaltdılar. Neçə balon lazım olduğunu bölmə əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Fikirlər dinlənilir və nəticə yazı lövhəsində yazılır: $6 : 2 = 3$. Şagirdlərdən yazı lövhəsində yazılmış vurma əməlindən istifadə edərək bölmə əməllərinin necə yerinə yetirildiyi soruşulur. Müzakirə aparılır və nəticə çıxarılır: $3 \cdot 2 = 6$ Yoxlama: $6 : 3 = 2$; $6 : 2 = 3$. Hasili vuruqlardan birinə böldükdə o biri vuruq alınarsa, vurma düzgün yerinə yetirilmişdir.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı vurma əməli yazılmış kartlardakı misalların düzgün yerinə yetirildiyini bölmə əməlinin köməyi ilə yoxlayın, deyin.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. Hər qrupa üzərində vurma əməli olan misal yazılmış kart təqdim edilir. Onlardan kartda yazılmış vurma əməlinə aid misalın düzgün yerinə yetirildiyini bölmə əməlinin köməyi ilə yoxlayıb deməkləri xahiş olunur.

Qarşınızdakı kartda yazılmış vurma əməlinə aid misalın düzgün yerinə yetirildiyini bölmə əməlinin köməyi ilə yoxlayın və deyin.

1-ci qrupa: **a)** Kartda $2 \cdot 4 = 8$

2-ci qrupa: **b)** Kartda $3 \cdot 5 = 15$

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 37. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 3-ə bölmə.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 3-ə vurmanı bilir və misalların həllində tətbiq edir.
2. Şagird 3-ə bölməni 3-ə vurma cədvəlindən istifadə edərək həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası inteqrasiya
induktiv	qrupla iş fərdi iş cütlərlə iş	müzakirə beyin həmləsi problem situasiya	mövzuya aid şəkil plakat, karandaşlar, çöplər, leqolar	nitq inkişafı, həyat bilgisi Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən 3-ə vurma cədvəli və bu cədvəldən istifadə edilərək hasili vuruqlardan birinə bölünməsindən alınan yazılışlar olan plakat asır. Müəllim vurma cədvəlinin köməyi ilə bölmə əməlini asanlıqla həll etməni şagirdlərə izah edir və cədvəldə göstərir. Hasili vuruqlardan birinə böldükdə o biri vuruq alındığını şagirdlərin yadına salır. Müəllim yazı lövhəsində $18 : 3$ misalını yazır. Şagirdlərdən 18 əşyanı 3 qrupa bərabər sayda böldükdə hər qrupda neçə əşya alındığı soruşulur. Araşdırma aparılır və nəticə çıxarılır: $3 \cdot 6 = 18$ olduğundan, $18 : 3 = 6$ alınır.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı əşyaları 3 bərabər hissəyə bölsəniz, hər hissəyə neçə əşya düşür?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. Hər qrupa müxtəlif sayda əşyalar təqdim edilir və bu əşyaları hər birində eyni sayda olmaqla 3 hissəyə ayıraraq, hər hissədə neçə əşya olduğunu göstərməkləri, misalını deməkləri xahiş olunur.

Qarşınızdakı əşyaları hər birində eyni sayda olmaqla 3 hissəyə bölün və hər hissədə neçə əşya olduğunu göstərin və misalını deyin.

1-ci qrupa: **a)** 15 leqo

2-ci qrupa: **b)** 12 çöp

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 38. Çalışma 1 – 3.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 3-ə bölmə.

Dərs 2.

Öyrənmə 2-ci dərsdə davam etdirilir. 21 karandaşı 3 şagird arasında bərabər sayda olmaqla bölüşdürüldükdə, hər şagirdə neçə karandaş düşdüyü soruşulur. Araşdırma aparılır, 3-ə vurma cədvəli yada salınır və nəticə çıxarılır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 39. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Tək və cüt ədədlər.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird tək və cüt ədədləri deyir və göstərir.
2. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı yerinə yetirir.
3. Şagird 2-yə, 3-ə vurma və bölmə əməlləri olan misalları həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	qrupla iş cütürlə iş fərdi iş	beyin həmləsi müzakirə problem situasiya	karandaşlar, qələmlər, çöplər, mövzuya aid şəkil plakat	nitq inkişafı, texnologiya həyat bilgisi

Motivasiya: Müəllim əvvəl 6 qələmi, sonra isə 7 karandaşı iki qələmqabına bərabər sayda olmaqla birlikdə sayıb qoymağı təklif edir. 6 qələm 2 qələmqabının hər birinə 3 qələm qoymaqla tamamlanır. 7 karandaş isə 2 qələmqabına bərabər sayda qoymaq mümkün olmur, 1 karandaş artıq qalır. Nəticə elan olunur: 6 ədədi 2 – yə bölünür, 7 ədədi isə 2 – yə bölünmür.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı əşyaları 2 qutunun hər birinə bərabər sayda bölüb qoyun. 2 – yə bölünən əşyaları göstərin və sayını deyın.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. Hər qrupa eyni tip, eyni formada, müxtəlif rəngdə və müxtəlif sayda əşyalar təqdim edilir. Onlardan 2 – yə bölünən əşyaları göstərib, sayını demək xahiş olunur.

a) 4 göy leqo

b) 5 qırmızı leqo

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 40. Çalışma 1 – 4.

4 nömrəli çalışmada uzunluğu 2 sm olan parçanın 6 sm olan parçada 3 dəfə yerləşdiyi hər dəfə xətlər vasitəsi ilə bölünüb, göstərilib, izah edilir.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Tək və cüt ədədlər.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən 1 – dən 20 – yə qədər ədədlər yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən 2 – yə bölünən ədədləri bir sətirdə, 2 – yə bölünməyən ədədləri o biri sətirdə yazmağı xahiş edir. 1 – ci sətirdə 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20 ; İkinci sətirdə isə 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19 ədədləri yazılır. Müəllim izahat aparır: “1-ci sətirdəki 2 – yə bölünən ədədlər cüt ədədlər adlanır. 1-ci sətərə baxın və yadda saxlayın: Sonu 2, 4, 6, 8, 0 rəqəmləri ilə bitən ədədlər cüt ədədlərdir.

2-ci sətirdəki 2 – yə bölünməyən ədədlər tək ədədlər adlanır.

2-ci sətərə baxın və yadda saxlayın: Sonu 1, 3, 5, 7, 9 rəqəmləri ilə bitən ədədlər tək ədədlərdir.” Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 41. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Tək və cüt ədədlər.

Dərs 3.

3-cü dərsdə də öyrənmə davam etdirilir. Müəllim yazı lövhəsində 2, 3, 16, 17 ədədlərini yazır. Şagirdlərdən yazı lövhəsində yazılmış ədədlərdən hansının tək ədəd, hansının cüt ədəd olduğunu tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır və nəticə çıxarılır: Sonu 1, 3, 5, 7, 9 rəqəmləri ilə bitən ədədlər tək ədədlərdir. Yazı lövhəsində tək ədədlər (3, 17) bir sətirdə yazılır. Bu ədədlər 2 – yə bölünmür. Sonu 2, 4, 6, 8, 0 rəqəmləri ilə bitən ədədlər isə cüt ədədlərdir. 2, 16 ədədləri o biri sətirdə yazılır. Bu ədədlər 2 – yə bölünür. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 43. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Bölünənin tapılması.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird bölünəni vurmanın köməyi ilə tapır.
2. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı yerinə yetirir.
3. Şagird 2-yə, 3-ə vurma və bölmə əməlləri olan misalları həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası inteqrasiya
induktiv	qrupla iş cütlərlə iş fərdi iş	beyin həmləsi müzakirə	mövzuya aid şəkil plakat, çöplər, karandaşlar, qələmqabılar	nitq inkişafı, həyat bilgisi Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində sütunda 3 göy dairə və 3 göy dairə şəkli, altında $6 : 3 = 2$; $2 \cdot 3 = 6$ misalları yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən 6 dairəni bərabər sayda 3 sətirdə qoydular, hər sətirdə neçə dairə olduğunu bölmə əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Fikirlər dinlənir və nəticə çıxarılır: $6 : 3 = 2$. Sonra şagirdlərdən 3 sətirin hər birində 2 dairə varsa, 3 sətirdə neçə dairə olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır, yuxarıdakı bölmə əməlinəndən istifadə olunur və nəticə çıxarılır: $2 \cdot 3 = 6$. Qisməti bölənə vursaq bölünən alınır.

Tədqiqat sualı: Dəstədəki əşyalar 2 qab arasında eyni sayda bölünmüşdür. Qablardakı əşyaların sayından istifadə edərək əvvəlcə dəstədə neçə əşya olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyin.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. Hər qrupa eyni tip, eyni

formada əşyalar təqdim edilir. Bu əşyalar 2 qab arasında bərabər sayda bölüşdürülür. Şagirdlərdən hər qabda neçə əşya olduğu, 2 qaba bölüşdürməmişdən əvvəl dəstədə neçə əşya olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur.

a) 2 qələmqabının hər birində 4 çöp

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 43. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Bölünənin tapılması.

Dərs 2.

2-ci dərsdə öyrənmə davam etdirilir. Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 4 dəstənin hər birində 2 kök şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 8 kökü hər birində 2 ədəd olmaqla dəstələrdə bağladıqda neçə dəstə olduğunu bölmə əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Fikirlər dinlənilir və nəticə çıxarılır: $8 : 2 = 4$. Sonra yeşikdəki kökləri hər birində 2 ədəd olmaqla 4 dəstədə bağladılar. Əvvəlcə yeşikdə neçə kök olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır və yuxarıdakı bölmə əməlinə istifadə edilərək nəticə çıxarılır: $4 \cdot 2 = 8$. Qisməti bölənə vursaq bölünən alınır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 44. Çalışma 1 – 4. 4 nömrəli çalışmada parçalar ölçülür və onların uzunluqları cəmi tapılır: $8 \text{ sm} + 7 \text{ sm} = 15 \text{ sm}$.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Bölünənin tapılması.

Dərs 3.

3-cü dərsdə də öyrənmə davam etdirilir. Müəllim 15 dəftəri hər birinə bərabər sayda olmaqla 3 şagird arasında bölüşdürür. Şagirdlərdən 15 dəftəri 3 şagird arasında bərabər bölüşdürdükdə hər bir şagirdə neçə dəftər düşdüyünü bölmə əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Müzakirə aparılır və nəticə çıxarılır: $15 : 3 = 5$. Sonra şagirdlərdən bu misaldakı bölünənin (15 – in) vurma əməlinin köməyi ilə necə tapıldığı soruşulur. Müzakirə aparılır və nəticə çıxarılır: $5 \cdot 3 = 15$. “ Qisməti bölənə vursaq, bölünən alınır. “ Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 45. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Bölənin tapılması.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird böləni tapır.
2. Şagird 2- yə, 3- ə bölmə və vurma əməlləri olan misalları həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	qrupla iş cütlərlə iş	beyin həmləsi müzakirə	düymələr, karton kvadratlar, çöplər, Mövzuya aid şəkil, plakat.	nitq inkişafı, texnologiya Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 sətirin hər birində 5 düymə olan şəkilplakat asır. Şagirdlərdən 15 düyməni 3 sətir arasında bərabər sayda bölüşdürdükdə hər sətirə neçə düymə düşdüyünü bölmə əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır və nəticədə alınan misal müəllim tərəfindən yazı lövhəsində yazılır: $15 : 3 = 5$. (Hər sətirdə 5 düymə). Sonra şagirdlərdən hər sətirdə 5 düymə olmaqla 15 düyməni neçə sətərə qoymaq mümkün olduğunu bölmə əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır və yuxarıdakı misalın köməyi ilə nəticə çıxarılır: Bölünəni qismətə bölsək, bölən alınır. **Məsələn:** $15 : 3 = 5$; $15 : 5 = 3$.

Tədqiqat sualı: Hər çantaya 4 dəftər qoysaq, 12 dəftər üçün neçə çanta lazım olacaq?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. 1-ci qrupa 12 dəftər və 4 çanta təqdim edilir. Bu dəftərləri çantaların hər birinə 4 dəftər olmaqla qoyduqda neçə çanta lazım olduğunu göstərib deməkləri xahiş olunur.

1. Qarşınızdakı əşyaları hər birinə 4 ədəd olmaqla çantalara qoyduqda neçə çanta lazım olduğunu deyən və göstərin.

- a) 12 dəftər b) 4 çanta

2-ci qrupa 15 leqo təqdim edilir. Hər rəfə 5 ədəd olmaqla 15 leqonu neçə altlıq lövhəyə qoymaq lazım olduğunu tapıb deməkləri xahiş olunur.

1. Qarşınızdakı əşyaları hər birinə 5 ədəd olmaqla altlıq lövhələrə qoyduqda neçə altlıq lövhə lazım olduğunu deyən və göstərin.

- a) 15 leqo b) 4 altlıq lövhə

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 46. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Keçilənlərin möhkəmləndirilməsi.

Dərs 1.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 8 litrlik bidon və 10 litr su tutan səhəng şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 8 litrlik boş bidonu 10 litrlik dolu səhəngdəki su ilə doldurandan sonra səhəngdə neçə litr qaldığı soruşulur. Səhəngdən 10 l suyu 8 litrlik bidona boşaltsaq, səhəngdə neçə l su qalır? $10 - 8 = 2$ l. Sonra şagirdlərdən 8 litrlik dolu bidonu 10 litrlik səhəngə boşaltdıqdan sonra səhəngi doldurmaq üçün daha neçə litr su lazım olduğu soruşulur. Araşdırma aparılır və nəticə çıxarılır: $8 + \dots = 10$. $10 - 8 = 2$. Daha 2 l su lazımdır. Müəllim izah edir: Toplananı tapmaq üçün cəmdən o biri toplananı çıxmaq lazımdır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 47. Çalışma 1 – 5. 5 nömrəli çalışmada 9 sm parçanı 3 bərabər hissəyə bölmək lazımdır ki, hər hissənin uzunluğu 3 sm olsun: $9 : 3 = 3$.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Keçilənlərin möhkəmləndirilməsi.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 akvariumun hər birində 5 balıq şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 3 akvariumda neçə balıq olduğu soruşulur. Araşdırma aparılır və nəticə çıxarılır, misal yazı lövhəsində yazılır: $3 \cdot 5 = 15$. Sonra şagirdlərdən 3 akvariumun hər birində bərabər sayda olmaqla 15 balıq varsa, hər akvariumda neçə balıq olduğu soruşulur. Araşdırma aparılır və nəticə çıxarılır, misal yazı lövhəsində yazılır: $15 : 3 = 5$.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 48. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 4-ə vurma və 4-ə bölmə.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 4-ə vurmanı, 4-ə bölməni misalların həllində tətbiq edir.
2. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	qrupla iş cütərlə iş	beyin həmləsi müzakirə	4 -ə vurma, 4-ə bölmə cədvəli, şəkil plakat, çöplər, karandaşlar.	nitq inkişafı, həyat bilgisi Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 4-ə vurma və 4-ə bölmə cədvəli və 4-ə vurmaya aid dairələrdən ibarət şəkil plakat asır. Şagirdlərdən hər bir şəkildə neçə dairə olduğu, bu dairələrin eyni toplananların cəmi şəklində və vurma əməlinin köməyi ilə necə yazıldığı soruşulur. Araşdırma aparılır, müəllim izah edir və ümumiləşdirmə aparır: “ 4-ə vurma 4-ü həmin ədədin sayı qədər toplamaq deməkdir. “ Sonra müəllim hasili vuruqlardan birinə böldükdə o biri vuruq alındığını şagirdlərin yadına salır və 4-ə vurma cədvəlindən istifadə edərək 4-ə bölmə cədvəlini tərtib edir, plakatda göstərir. Şagirdlərdən 4-ə vurma əməlinədən istifadə edərək 20 əşyanı 4 qrupa bərabər sayda bölüşdürdükdə hər qrupda neçə əşya alındığı soruşulur. Araşdırma aparılır və sonda müəllim və şagirdlər ümumiləşdirmə edir.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı dəstələrdəki eyni sayda olan əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə deyir.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünür. Hər qrupun qarşısına eyni tip, eyni formada, hər birində eyni sayda olan əşya qrupları verilir və onların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir.

a) 3 dəstənin hər birində 4 karandaş

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 49. Çalışma 1 – 3.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 4-ə vurma, 4-ə bölmə.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 6 qəfəsin hər birində 4 dovşan şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 6 qəfəsdə neçə dovşan olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Müzakirə edilir və sonda müəllim ümumiləşdirmə aparır, misal yazı lövhəsində yazılır: $6 \cdot 4 = 24$. Cavab: 24 dovşan var. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 50. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 4-ə vurma, 4-ə bölmə.

Dərs 3.

Müəllim yazı lövhəsindən 5 budağın hər birində 2 alma və 2 dəstənin hər birində 4 çiylək şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən birinci şəkildə neçə alma, ikinci şəkildə neçə çiylək olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Öyrənmə əvvəlki dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 51. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 4-ə vurma, 4-ə bölmə.

Dərs 4.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində bir dəstədə 4 yaşıl şar, üç dəstənin hər birində isə 4 qırmızı şar şəkli olan plakat asır. Müəllim şəkil əsasında qırmızı şarların sayının yaşıl şarların sayından 3 dəfə çox olduğunu bildirir və yazı lövhəsində misalını yazır: $3 \cdot 4 = 12$. Sonra isə yaşıl şarların sayının qırmızı şarların sayından 3 dəfə az olduğunu bildirir və misalını yazı lövhəsində yazır: $12 : 3 = 4$. Müəllim ümumiləşdirmə aparır: “dəfə çox” olduqda vurma əməli, “dəfə az” olduqda isə bölmə əməli yerinə yetirilir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 52. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 4-ə vurma, 4-ə bölmə.

Dərs 5.

Öyrənmə növbəti dərsdə də davam etdirilir. Bunun üçün müəllim stolun üstünə 4 qırmızı çöp, partanın üstünə isə bundan 2 dəfə çox göy çöp qoyur. Şagirdlərdən stolun üstündə 4 çöp, partanın üstündə isə bundan 2 dəfə çox çöp varsa, partanın üstündəki çöplərin sayını vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır və sonda müəllim fikirləri ümumiləşdirir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 53. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 4-ə vurma, 4-ə bölmə.

Dərs 6.

Müəllim şagirdlərlə birlikdə sayaraq 3 dəstənin hər birində 4 çöp olmaqla 12 çöpü stolun, 4 çöpü isə partanın üstünə qoyur. Müəllim partanın üstündəki çöplərin stolun üstündəki çöplərdən 3 dəfə az olduğunu bildirir. Şagirdlərdən partanın üstündə neçə çöp olduğunu bölmə əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Fikirlər dinlənilir və müəllim tərəfindən ümumiləşdirmə aparılır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 54. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 4-ə vurma, 4-ə bölmə.

Dərs 7.

Öyrənmə növbəti dərsdə də davam etdirilir. Çalışmalarda “ədəd az” dedikdə çıxma əməlinin, “dəfə az” dedikdə isə bölmə əməlinin yerinə yetirildiyi şagirdlərin diqqətinə çatdırılır və buna uyğun məsələ həll etdirilir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 55. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 4-ə vurma, 4-ə bölmə.

Dərs 8.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində kisədə soğan, üstündə 4 kq, kisədə kartof, üstündə 6 dəfə çox yazısı və şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən bir gündə 4 kq soğan və bundan 6 dəfə çox kartof satıldığı halda bir gündə neçə kiloqram tərəvəz satıldığını tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır və sonda fikirlər ümumiləşdirilir: Əvvəl bir gündə satılan kartofun kütləsi tapılır: $4 \cdot 6 = 24$. Sonra isə bir gündə satılan tərəvəzin kütləsi tapılır: $4 + 24 = 28$. Cavab: 28 kiloqram tərəvəz satıldı. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 56. Çalışma 1 – 5. 5 nömrəli çalışmada parça ölçülür - 16 sm. Bundan 4 dəfə az ($16 : 4 = 4$), yəni dəftərlərində 4 sm uzunluğunda parça çəkilir.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 4-ə vurma, 4-ə bölmə.

Dərs 9.

Müəllim yazı lövhəsindən həyətdə 20 cücə və 4 toyuq şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən həyətdə neçə cücə olduğu soruşulur. Şagirdlər sayıb 20 cücə olduğunu deyirlər. Sonra şagirdlərdən həyətdəki toyuqların sayının cücələrin sayından 5 dəfə az olduğu halda, həyətdəki toyuqların sayını bölmə əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır, izah edilir və nəticə çıxarılır: $20 : 5 = 4$. Cavab: Həyətdə 4 toyuq var. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 57. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 4-ə vurma, 4-ə bölmə.

Dərs 10.

Müəllim stolun üstünə 7 göy çöp və bundan 4 dəfə çox qırmızı çöp qoyur. Şagirdlərdən stolun üstündə 7 göy çöp və bundan 4 dəfə çox qırmızı çöp olduğu halda çöpləri saymadan stolun üstündə cəmi neçə çöp olduğunu tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır və müəllim istiqamətləndirici suallarla şagirdləri məqsədə istiqamətləndirir. Sonda nəticə lövhədə yazılır: 1) Neçə qırmızı çöp var? $7 \cdot 4 = 28$. 2) Cəmi neçə çöp var? $7 + 28 = 35$. Cavab: 35 çöp var. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 58. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 5-ə vurma və 5-ə bölmə.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 5-ə vurmanı, 5-ə bölməni bilir və misalların həllində tətbiq edir.
2. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	qrupla iş cütürlə iş	beyin həmləsi müzakirə	5-ə vurma və bölmə cədvəli, şəkil plakat, çöplər, iş dəftəri.	nitq inkişafı, həyat bilgisi Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 5-ə vurma, 5-ə bölmə cədvəli və 5-ə vurmaya aid dairələrdən ibarət şəkilli plakat asır. Şagirdlərdən hər bir şəkildə neçə dairə olduğu, bu dairələrin eyni toplananların cəmi şəklində və vurma əməlinin köməyi ilə necə yazıldığı soruşulur. Müzakirə edilir və müəllim ümumiləşdirmə aparır. Sonra müəllim hasili vuruqlardan birinə böldükdə o biri vuruq alındığını şagirdlərin yadına salır və 5-ə vurma cədvəlindən istifadə edərək 5-ə bölmə cədvəlini tərtib edir, plakatda göstərir.

Tədqiqat sualı: Hər dəstədə bərabər sayda olan əşyaların ümumi sayını vurma əməlinin köməyi ilə necə tapmaq olar?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa eyni tip, eyni formada, hər dəstədə bərabər sayda olmaqla əşyalar təqdim edilir və onların sayını vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir.

a) 4 dəstənin hər birində 5 çöp

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 59. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 5-ə vurma, 5-ə bölmə.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 5 torba qənd, hər birinin üzərində 8 kq yazısı olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 5 torbada cəmi nə qədər qənd olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır və sonda fikirlər ümumiləşdirir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 60. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 5-ə vurma, 5-ə bölmə.

Dərs 3.

Müəllim yazı lövhəsindən 4 sətrin hər birində 5 yaşıl alma və 3 sətrin hər birində 4 qırmızı çiyələk şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 1-ci şəkildə neçə alma olduğunu, 2-ci şəkildə neçə çiyələk olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Müzakirə aparılır. Nəticə çıxarılır, misallar yazı lövhəsində yazılır: $4 \cdot 5 = 20$; $3 \cdot 4 = 12$. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 61. Çalışma 1- 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 5-ə vurma, 5-ə bölmə.

Dərs 4.

Müəllim ucadan sayaraq stolun üstünə 6 dəftər qoyur və rəfdə bundan 5 dəfə çox dəftər olduğunu şagirdlərə bildirir. Şagirdlərdən rəfdə neçə dəftər olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Müzakirə aparılır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 62. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 5-ə vurma, 5-ə bölmə.

Dərs 5.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 7 ədəd 5 qəpiklik şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 7 ədəd 5 qəpiklik pulun 10 qəpiyinə dəftər aldırsa, nə qədər pul qaldığı soruşulur. Fikirlər dinlənilir. Nəticə çıxarılır və misallar yazı lövhəsində yazılır: 1) $7 \cdot 5 = 35$; 2) $35 - 10 = 25$. Cavab: 25 qəpik pul qaldı. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 63. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs zamanı göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 5-ə vurma, 5-ə bölmə.

Dərs 6.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində hər dəstədə 5 ədəd olmaqla 5 dəstə çobanyastığı çiçəyi şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 10 çobanyastığı çiçəyi verildikdən sonra neçə çobanyastığı çiçəyi qaldığı soruşulur. Müzakirə aparılır. Nəticə çıxarılır: 1) $5 \cdot 5 = 25$; 2) $25 - 10 = 15$. Cavab: 15 çobanyastığı çiçəyi qaldı. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 64. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 5-ə vurma, 5-ə bölmə.

Dərs 7.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 bidonun hər birində 5 kq bal şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 7 kq bal satıldıqdan sonra bidonlarda neçə kiloqram bal qaldığı soruşulur. Müzakirə aparılır və alınan nəticə yazı lövhəsində yazılır: 1) $3 \cdot 5 = 15$; 2) $15 - 7 = 8$. Cavab: 8 kiloqram bal qaldı. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 65. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 5-ə vurma, 5-ə bölmə.

Dərs 8.

Müəllim ucadan sayaraq 10 karandaş stolun üstünə qoyur. Şagirdlərdən 10 karandaş 2 şagird arasında bərabər sayda bölüşdürdükdə hər şagirdə neçə karandaş düşdüyünü bölmə əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Fikirlər dinlənilir və nəticə çıxarılır: $10 : 2 = 5$. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 66. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 5-ə vurma, 5-ə bölmə.

Dərs 9.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində çəllək şəkli, üstündə 4 vedrə sözü yazılmış şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 1 çəllək 4 vedrə su tutursa, 5 belə çəllək neçə vedrə su tutduğunu tapıb deməkləri xahiş edilir. Müzakirə edilir. Sonda ümumiləşdirmə aparılır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 67. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 5-ə vurma, 5-ə bölmə.

Dərs 10.

Müəllim ucadan sayaraq stolun üstünə 4 leqo qoyur və bundan 5 dəfə çox leqonun qutuda olduğunu deyir. Şagirdlərdən qutuda neçə leqo olduğunu tapıb deməkləri xahiş edilir. Müzakirə aparılır. Öyrənmə əvvəlki dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 68. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Ümumiləşdirici təkrar.

Dərs 1.

Müəllim ucadan sayaraq 15 karandaş stolun üstünə qoyur və bundan 3 dəfə az karandaşın qutuda olduğunu deyir. Şagirdlərdən qutuda neçə karandaş olduğu soruşulur. Araşdırma aparılır və müəllim ümumiləşdirir.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 69. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Ümumiləşdirici təkrar.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 1-ci budaqda 12 albalı, 2-ci budaq, üstündə 2 dəfə az yazısı olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 1-ci budaqda 12 albalı, 2-ci budaqda bundan 2 dəfə az albalı varsa, iki budaqda neçə albalı olduğunu tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir və müəllim ümumiləşdirir:

1) $12 : 2 = 6$; 2) $12 + 6 = 18$. Cavab: 18 albalı var.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 70. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Ümumiləşdirici təkrar.

Dərs 3.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində səbətdə yumurta, üstündə 30 ədədi, 3 boşqab, hər birinin üstündə 5 rəqəmi olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən səbətdəki 30 yumurtadan 3 boşqabın hər birinə 5 yumurta qoyulduqdan sonra səbətdə neçə yumurta qaldığı soruşulur. Müzakirə aparılır və müəllim ümumiləşdirir.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 71. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Ümumiləşdirici təkrar.

Dərs 4.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 akvariumun hər birində 6 balıq şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 3 akvariumda neçə balıq olduğu soruşulur. Müzakirə edilir. Sonda müəllim ümumiləşdirmə aparır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 72. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

100 dairəsində ədədlər.

Mövzu: 50-dən 100-ə qədər ədədlər.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 100 dairəsində onluqları tanıyır və göstərir.
2. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı yerinə yetirir.
3. Şagird 2-yə, 3-ə, 4-ə, 5-ə vurma və bölmə əməli olan misalları həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	qrupla iş cütlerle iş	beyin həmləsi müzakirə	100 dairəsində onl. yazılmış plakat, çöplər	nitq inkişafı, texnologiya Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 6 onl., 7 onl., 8 onl., 9 onl., 10 onluq kub şəkli, hər birinin altında uyğun olaraq: əlli, altmış, yetmiş, səksən, doxsan, yüz yazısı və rəqəmləri yazılmış plakat asır. Müəllim şəkillər əsasında onluqların izahını aparır. Şagirdlərdən 4-cü şəkildə, 5-ci şəkildə neçə kub olduğu soruşulur. Müzakirə edilir, sonda müəllim ümumiləşdirmə aparır.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı yaşıl və qırmızı rəngdə olan onluq dəstələrə baxın. Cəmi neçə onluq dəstə olduğunu deyın.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünür. Hər qrupa eyni formada, iki müxtəlif rəngdə əşyalardan düzəlmiş onluq dəstələr təqdim edilir. Cəmi neçə onluq dəstə olduğunu deməkləri xahiş olunur.

a) 6 onl. yaşıl çöp

b) 3 onl. qırmızı çöp

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 73. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 50-dən 100-ə qədər ədədlər.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində sütunda 8 onl. göy kub, sütunda 9 onl. qırmızı kub şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkildə neçə onluq göy kub, neçə onluq qırmızı kub olduğu soruşulur. Fikirlər dinlənilir. Öyrənmə əvvəlki dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 74. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 50-dən 60-a qədər ədədlər.

Dərs 3.

Müəllim yazı lövhəsindən 50-dən 60-a qədər ədədlər və bu ədədlərin sütundakı kublarla təsvir edildiyi şəkil plakat asır. Müəllim 50-dən 60-a qədər ədədləri və bu ədədlərin şəkildəki kubların vasitəsi ilə ifadə olunduğunu şəkillər əsasında göstərir və aydınlaşdırır. Şagirdlərdən 51 ədədi ilə 55 ədədi arasında hansı ədədlərin olduğu soruşulur. Müzakirə edilir. Fikirlər dinlənilir. Sonda müəllim ümumiləşdirmə aparır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 75. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 50-dən 60-a qədər ədədlər.

Dərs 4.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində çəllək şəkli, üstündə 58 ədədi, yanında 2 ədəd 1 litrlik su qabı olan plakat asır. Şagirdlərdən 58 l su olan çəlləyə əvvəl 1 l su, sonra yenə 1 l su əlavə edildikdən sonra çəlləkdə neçə litr su olduğu soruşulur. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 76. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 60-dan 70-ə qədər ədədlər.

Dərs 5.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 60-dan 70-ə qədər ədədlər və bu ədədlərin sütundakı kublarla təsvir edildiyi şəkil plakat asır. 60-dan 70-ə qədər ədədləri nömrələmə və öyrənmə müəllim tərəfindən aparılır, izah edilir. Şagirdlərdən 60-dan 70-ə qədər ədədləri bir – bir artırmaqla, sonra isə 70-dən 60-a qədər ədədləri bir – bir azaltmaqla saymaq xahiş edilir. Müəllim saymaya diqqət yetirir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 77. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 60-dan 70-ə qədər ədədlər.

Dərs 6.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 60, 61, ... , ... , 64 , ... , ... , 67 , ... , 69, ... yazılan olan plakat asır. Şagirdlərdən plakatdakı yazılışda buraxılmış ədədləri tapıb deməkləri xahiş edilir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 78. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 70-dən 80-ə qədər ədədlər.

Dərs 7.

Müəllim yazı lövhəsindən 70 - dən 80 - ə qədər ədədlər və bu ədədlərin sütundakı kublarla təsvir edildiyi şəkil plakat asır. 70-dən 80-ə qədər ədədləri nömrələmə və öyrənmə müəllim tərəfindən aparılır, izah edilir. Şagirdlərdən 70-dən 80-ə qədər ədədləri bir – bir artırmaqla, sonra isə 80-dən 70-ə qədər ədədləri bir – bir azaltmaqla saymaq xahiş edilir. Müəllim saymaya diqqət yetirir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 79. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 70-dən 80-ə qədər ədədlər.

Dərs 8.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində ... ,71, ... ,73, ... ,76, ... , 80 yazılan olan plakat asır. Şagirdlərdən yazılışdakı hər bir ədəddən əvvəlki ədədi tapıb deməkləri xahiş edilir. Müzakirə edilir. Sonda müəllim ümumiləşdirir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 80. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 80-dən 90-a qədər ədədlər.

Dərs 9.

Müəllim yazı lövhəsindən 80-dən 90-a qədər ədədlər və bu ədədlərin sütundakı kublarla təsvir olunduğu şəkil plakat asır. 80-dən 90-a qədər ədədləri nömrələmə və

öyrənmə müəllim tərəfindən aparılır, izah edilir. Şagirdlərdən əvvəl 80-dən 90-a qədər ədədləri bir – bir artırmaqla, sonra isə 90-dan 80-ə qədər ədədləri bir – bir azaltmaqla saymaq xahiş edilir. Müəllim saymaya diqqət yetirir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 81. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 80-dən 90-a qədər ədədlər.

Dərs 10.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 80, ... , 82, ... , ... , 85, ... , ... , ... , ... , 90 yazılan olan plakat asır. Şagirdlərdən plakatdakı ardıcıl yazılışda buraxılmış ədədləri tapıb deməkləri xahiş edilir. Müzakirə edilir və sonda müəllim ümumiləşdirmə aparır. Yazılış yazı lövhəsində yazılıb tamamlanılır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 82. Çalışma 1 – 5.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 90-dan 100-ə qədər ədədlər.

Dərs 11.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 90-dan 100-ə qədər ədədlər və bu ədədlərin sütundakı kublarla təsvir olunduğu şəkil plakat asır. 90-dan 100-ə qədər ədədləri nömrələmə və öyrənmə müəllim tərəfindən aparılır, izah edilir. Şagirdlərdən əvvəl 90-dan 100-ə qədər ədədləri bir – bir artırmaqla, sonra isə 100-dən 90-a qədər ədədləri bir – bir azaltmaqla saymaq xahiş edilir. Müəllim saymaya diqqət yetirir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 83. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 100-lük kvadrat.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 100-lük kvadrat cədvəlini tanıyır və misalların həllində ondan istifadə edir.
2. Şagird 100 dairəsində onluqları toplamanı və çıxmanı həll edir.

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən 100-lük kvadrat cədvəli olan plakat asır. Müəllim 100-lük kvadrat cədvəlini şagirdlərə izah edir: “100-lük kvadratın 100 xanası var. Bu xanalar 10 sətri və 10 sütunu olan bir cədvəl əmələ gətirir. Ədədlər sətrilər üzrə

soldan sağa bir – bir, sütunlar üzrə yuxarıdan aşağıya on – on artır. “ Sonra müəllim kvadrat cədvəldə bir ədədin ən yaxın qonşularını göstərir, deyir və yazı lövhəsində yazır. Məsələn: 35 ədədinin ən yaxın 4 qonşusu – 34, 36, 25, 45.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı 100-lük kvadratda verilmiş ədədin ən yaxın 4 qonşusunu göstərin, deyin.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər iki qrupa bölünür. 1-ci qrupa 100-lük kvadratda 24 ədədinin ən yaxın 4 qonşusunu göstərib deməkləri xahiş olunur.

Qarşınızdakı 100-lük kvadratda 24 ədədinin ən yaxın 4 qonşusunu göstərib deyin.

a) 24 ədədi

2-ci qrupa 100-lük kvadratda 36 ədədinin ən yaxın 4 qonşusunu göstərib deməkləri xahiş olunur.

Qarşınızdakı 100-lük kvadratda 36 ədədinin ən yaxın 4 qonşusunu göstərib deyin.

b) 36 ədədi

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 84. Çalışma 1 – 3.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Ümumiləşdirici təkrar.

Dərs 1.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində yalnız cüt ədədlər yazılmış 100- lük kvadrat cədvəl olan plakat asır. Şagirdlərdən kvadrat cədvəldə hər bir cüt ədədin hansı rəqəmlə bitdiyi soruşulur. Araşdırma aparılır. Rəqəmlər yazı lövhəsində yazılır. Müəllim şagirdlərin yadına salır: Sonu 2, 4, 6, 8, 0 rəqəmləri ilə bitən ədədlər cüt ədədlərdir. Sonra müəllim 100-lük kvadrat cədvəldə buraxılmış ədədləri yerinə yazdırır və yazı lövhəsində yazdığı rəqəmləri göstərib deyir: Sonu 1, 3, 5, 7, 9 rəqəmləri ilə bitən ədədlər tək ədədlərdir. Məsələn: 11, 13, 25, 37, 49

Müəllim yazı lövhəsində 14, 15, 37, 38 ədədlərini yazır. Şagirdlərdən lövhədə yazılmış ədədlərdən əvvəl tək ədədləri, sonra isə cüt ədədləri seçib deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Sonda müəllim ümumiləşdirir.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 85. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Ümumiləşdirici təkrar.

Dərs 2. Müəllim yazı lövhəsindən üzərində kisədə kartof, üstündə 60 kq, vedrədə kartof, üstündə 4 kq yazısı olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən kisədə və vedrədə birlikdə neçə kiloqram kartof olduğunu deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır və sonda müəllim yekunlaşdırır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 86. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: Ümumiləşdirici təkrar.

Dərs 3.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 2 səbətdə alma, hər birinin üstündə 10 kq, vedrədə alma, üstündə ? işarəsi, hər üçünü birləşdirən xəttin ortasında 25 kq yazısı olan şəkil plakat asır. Şagirdlərə bildirilir ki, 25 kq almanı 2 səbətin hər birinə 10 kq olmaqla, qalanını isə vedrəyə yığdılar. Şagirdlərdən vedrəyə neçə kiloqram alma yığıldığını tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir və müəllim ümumiləşdirmə aparır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 87. Çalışma 1 – 4.

Şagirdin dərs boyu göstəriciləri nəzərə alınaraq qiymətləndirmə aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində onluqların toplanması.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı yerinə yetirir
2. Şagird 2-dən 5-ə qədər vurma və bölmə əməli olan misalları həll edir.
3. Şagird 100 dairəsində onluqları toplayır.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
İnduktiv	cütlərlə iş qrupla iş fərdi iş	müzakirə beyin həmləsi	mövzuya aid şəkil plakat, çöplər,	texnologiya nitq inkişafı, həyat bilgisi

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 1-ci şəkildə sütunda 5 onl. göy kub və 1 onl. qırmızı kub, 2-ci şəkildə sütunda 7 onl. yaşıl kub və 3 onl. sarı kub şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 1-ci şəkildə neçə onluq göy kub, neçə onluq qırmızı kub və cəmi neçə onluq kub olduğu soruşulur. Müzakirə aparılır. Fikirlər dinlənilir və müəllim ümumiləşdirmə aparır. Sonra 2-ci şəkil üzrə iş aparılır və şagirdlər müəyyən edirlər ki, 7 onluqla 3 onluğu topladıqda 10 onluq alınır və müəllim bildirir: “ 10 onluq 1 yüzlükdür. “ Müəllim hər iki misalı yazı lövhəsində yazır:

$$50 + 10 = 60$$

$$70 + 30 = 100$$

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı onluq çöpləri sayın və cəmi neçə onluq çöp olduğunu deyın.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa eyni tipdə, 2 müxtəlif rəngdə onluq əşya təqdim edilir. Onlardan qarşılarında cəmi neçə onluq əşya olduğunu tapıb deməkləri xahiş edilir.

1-ci qrup: 1. Qarşınızdakı onluq çöpləri sayın, cəmi neçə onluq çöp olduğunu misalın köməklili ilə deyın.

a) 6 onl. yaşıl çöp

b) 3 onl. sarı çöp

2-ci qrup: 1. Qarşınızdakı onluq çöpləri sayın, cəmi neçə onluq çöp olduğunu misalın köməkliyi ilə deyın.

a) 7 onl. göy çöp

b) 1 onl. qırmızı çöp

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 6. Çalışma 1 – 3.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində onluqların çıxılması.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 100 dairəsində onluqları çıxı bilər.

2. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı yerinə yetirir.

3. Şagird 2-dən 5-ə qədər vurma və bölmə əməli olan misalları həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
İnduktiv	fərdi iş cütürlə iş qrupla iş	beyin həmləsi müzakirə	mövzuya aid şəkil çöplər, leqolar, karandaşlar	nitq inkişafı, texnologiya Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində sütunda 6 onluq göy kub və sonuncu sütunun üstündən xətt çəkilmiş şəkil olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkildə neçə onluq kub olduğu, 1 onluq kubu çıxıldıqdan sonra neçə onluq kub qaldığı soruşulur. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir və sonda müəllim ümumiləşdirir: 6 onluqdan 1 onluq çıxıldıqda 5 onluq alınır. $60 - 10 = 50$

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı onluq çöplərdən 2 onluq çöp çıxsanız, neçə onluq çöp qalar?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa eyni tip, eyni formada, eyni rəngdə onluq çöplər təqdim edilir. Onlardan qarşılarındakı onluq çöplərdən 2 onluq çöpü çıxıldıqda neçə onluq çöp qaldığını tapıb deməkləri xahiş olunur.

1-ci qrup: 1. Qarşınızdakı 8 onluq çöpdən 2 onluq çöpü çıxın və neçə onluq çöp qaldığını göstərin və deyın.

a) 8 onluq göy çöp

2-ci qrup: 1. Qarşınızdakı 9 onluq çöpdən 2 onluq çöpü çıxın və neçə onluq çöp qaldığını göstərin və deyın.

a) 9 onluq yaşıl çöp

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 7. Çalışma 1 – 4.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 50 dairəsində toplama və çıxmanı yerinə yetirir.
2. Şagird 2-dən 5-ə qədər vurma və bölmə əməli olan misalları həll edir.
3. Şagird 100 dairəsində ikirəqəmli ədədlə birrəqəmli ədədi toplamanı $(64 + 6)$ həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası inteqrasiya
İnduktiv	qrupla iş cütürlə iş fərdi iş	müzakirə beyin həmləsi	mövzuya aid şəkil plakat, çöplər, leqolar, karandaşlar	texnologiya nitq inkişafı,

$64 + 6$ şəklində toplama əməli.

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində sütunda 6 onl. göy kub, yanında 4 göy kubun üstündə 6 qırmızı kub şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkil əsasında 64 kubun üzərinə 6 kubu əlavə etmənin ən asan yolu soruşulur. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənir və müəllim fikirləri ümumiləşdirir: Əvvəl 4 və 6 ədədləri toplanır. Alınan 10 ədədi 60 ədədinin üzərinə əlavə edilir.

$$64 + 6 = 60 + (4 + 6) = 60 + 10 = 70$$

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı onluq və təklidlərdən ibarət əşyalarla, təklidlərdən ibarət əşyaların cəmini necə taparsınız?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünür. Hər qrupa eyni tipdə, eyni formada, 2 müxtəlif rəngdə 1-ci dəstədə onluq və təklidlərdən ibarət əşyalar, 2-ci dəstədə isə təklidlərdən ibarət əşyalar təqdim edilir. Onlardan 2 dəstədə cəmi neçə əşya olduğunu tapıb deməkləri xahiş edilir.

1. Qarşınızdakı onluq və təklidlərdən ibarət əşyalarla, təklidlərdən ibarət əşyaların cəmini tapıb deyın.

a) 5 onl. 3 təkl. göy çöp

b) 7 qırmızı çöp

2. Qarşınızdakı onluq və təklidlərdən ibarət əşyalarla, təklidlərdən ibarət əşyaların cəmini tapıb deyın.

a) 6 onl. 5 təkl. sarı çöp

b) 5 yaşıl çöp

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 8. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində $60+24$ ifadəsi yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən 60 ədədinin üzərinə 24 ədədini əlavə etmənin ən asan yolu soruşulur. Araşdırma aparılır. Fikirlər ümumiləşdirilir:

$$60 + 24 = (60 + 20) + 4 = 80 + 4 = 84$$

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 9. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər ($67+23$).

Dərs 3.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində $67+23$ ifadəsi yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən 67 ədədinin üzərinə 23 ədədini əlavə etmənin ən asan yolu soruşulur. Müzakirə edilir və fikirlər ümumiləşdirilir:

$$67 + 23 = (67 + 20) + 3 = 87 + 3 = 90$$

Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 10. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər ($60-3$).

Dərs 4.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində $60 - 3$ ifadəsi yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən 60 ədədindən 3 ədədini çıxmanın ən asan yolu soruşulur. Araşdırma aparılır. Sonda müəllim ifadəni yazı lövhəsində yazaraq izah edir:

$$60 - 3 = 50 + (10 - 3) = 50 + 7 = 57$$

Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 11. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər ($80-24$).

Dərs 5.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində $80-24$ ifadəsi yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən 80 ədədindən 24 ədədini çıxmanın ən asan yolu soruşulur. Araşdırma aparılır. Araşdırmada çöplər və karandaşlardan istifadə edilir. Sonda müəllim

yekunlaşdırma aparır: $80 - 24 = (80 - 20) - 4 = 60 - 4 = 56$

Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiquetmə: Dərslik səh. 12. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər (59+4).

Dərs 6.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində $59+4$ ifadəsi yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən 59 ədədinin üzərinə 4 ədədini əlavə etmənin ən asan yolu soruşulur. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir və ümumiləşdirmə aparılır:

$$59 + 4 = (59 + 1) + 3 = 60 + 3 = 63$$

Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiquetmə: Dərslik səh. 13. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər (67+25).

Dərs 7.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində $67+25$ ifadəsi yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən 67 ədədinin üzərinə 25 ədədini əlavə etmənin ən asan yolu soruşulur. Müzakirə aparılır. Müzakirədə çöplərdən istifadə edilir. Sonda müəllim ümumiləşdirir: $67 + 25 = (67 + 20) + 5 = 87 + 5 = 92$

Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiquetmə: Dərslik səh. 14. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər (63-5) .

Dərs 8.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində $63-5$ ifadəsi yazılmış plakat asır. Şagirdlərdən 63 ədədindən 5 ədədini çıxmanın ən asan yolu soruşulur. Araşdırma aparılır. Hər bir şagirdin fikri dinlənilir və müəllim ümumiləşdirmə aparır:

$$63 - 5 = (63 - 3) - 2 = 60 - 2 = 58$$

Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiquetmə: Dərslik səh. 15. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər (75–28) .

Dərs 9.

Müəllim yazı lövhəsində 75–28 ifadəsini yazır. Şagirdlərdən 75 ədədindən 28 ədədini çıxmanın ən asan yolu soruşulur. Araşdırma aparılır. Müəllim köməkçi suallar vasitəsi ilə şagirdləri məqsədə istiqamətləndirir. Sonda müəllim yekunlaşdırma aparır. Yazı lövhəsində ifadənin həllini izah edir:

$$75 - 28 = (75 - 20) - 8 = 55 - 8 = 47$$

Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər (76+24) .

Dərs 10.

Müəllim yazı lövhəsində 76+24 ifadəsini yazır. Şagirdlərdən 76 ədədinin üzərinə 24 ədədini əlavə etmənin ən asan yolu soruşulur. Araşdırma aparılır. Araşdırmada çötkədən də istifadə etmək tövsiyə olunur. Sonda müəllim ifadənin həllini izah edərək yazı lövhəsində yazır.

$$76 + 24 = (76 + 20) + 4 = 96 + 4 = 100$$

Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 17. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər.

Dərs 11.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində $\begin{array}{r} + 54 \\ + 23 \end{array}$ və $\begin{array}{r} + 68 \\ + 12 \end{array}$ misalları yazılmış plakat asır.

.....

Şagirdlərdən bu misalların həlli yolu soruşulur. Araşdırma aparılır. Hər bir şagirdin fikirləri dinlənir. Ümumiləşdirmə aparılır, misalları yazı lövhəsində yazılır həlli izah edilir: Təklidlərlə təklidləri toplayıb təklidlərin altında, onluqları toplayıb onluqların altında yazırlar. Əgər təklidləri toplayanda onluq alınarsa, təklidlərin altında 0 (sıfır) yazıb, onluğu yadda saxlayırlar. Onluqları toplayanda yaddakı onluğu da üzərinə əlavə edirlər.

Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 18. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər.

Dərs 12.

Müəllim yazı lövhəsindən $\begin{array}{r} 60 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$ misalını yazır. Şagirdlərdən bu misalın həlli yolu

.....

soruşulur. Araşdırma aparılır. 50 dairəsində misalların həllində bu səpkidə misallar həll edildiyindən müəllim yada salıb, şagirdləri istiqamətləndirir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 19. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər.

Dərs 13.

Müəllim yazı lövhəsindən $\begin{array}{r} 48 \\ + 24 \\ \hline \end{array}$ misalını yazır. Şagirdlərdən bu misalın həlli yolu

.....

Soruşulur. 50 dairəsində ədədlər üzərində bu səpkidə misal həll edildiyindən müəllim şagirdləri məqsədə istiqamətləndirir. Sonda müəllim misalı izahlı həll edərək yazı lövhəsində yazır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 20. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 100 dairəsində ədədlər üzərində əməllər.

Dərs 14.

Müəllim yazı lövhəsindən $\begin{array}{r} 64 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$ və $\begin{array}{r} 72 \\ - 19 \\ \hline \end{array}$ misallarını yazır. Şagirdlərdən əvvəl

.....

Birinci misalın həlli yolu soruşulur. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir. Sonda fikirlər ümumiləşdirilir:

1. 4-dən 9 çıxmaq olmur. 6 onluqdan 1 onluq götürürük, 6 onluğun üstünə nöqtə qoyuruq ki, 1 onluq azaldı. $14 - 9 = 5$. 5 rəqəmini təkliklərin altında yazırıq.
2. 6 onluqdan 1 onluq götürmüşdük. Onluqların altında 5 rəqəmini yazırıq.
3. Cavabı oxuyuruq: 55.

2-ci misal da bu üsulla həll edilir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 21. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Uzunluq ölçü vahidi – Metr (m).

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird uzunluğu ölçmə vahidini deyir.
2. Şagird metrle uzunluğu ölçür (otağın enini, taxtanın uzunluğunu).

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	fərdi iş qrupla iş cütlerle iş	beyin həmləsi müzakirə	mövzuya aid şəkil plakat, metr-ölçü aləti, xətkeş	texnologiya nitq inkişafı, həyat bilgisi

Motivasiya: Müəllim şagirdlərdən qapının hündürlüyünü, dolabın enini, taxtanın uzunluğunu hansı uzunluq ölçü aləti ilə ölçüldüyünü soruşur. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinləndikdən sonra ümumiləşdirmə aparılır: Qapının hündürlüyünü, dolabın enini, taxtanın uzunluğunu uzunluq ölçü aləti olan metrle ölçülür. Müəllim qapının hündürlüyünü metrle ölçüb 2 m olduğunu bildirir.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı alətlərdən hansı uzunluq ölçü alətidir?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa 2 alət təqdim edilir. Onlardan bu əşyalardan hansının uzunluq ölçü aləti olduğunu göstərib deməkləri xahiş edilir.

1. Qarşınızdakı alətlərdən hansının uzunluq ölçü aləti olduğunu göstərin və deyın.

a) Çəkil

b) Metrə

2. Qarşınızdakı alətlərdən hansının uzunluq ölçü aləti olduğunu göstərin və deyın.

a) Metrə

b) Kəlbətin

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 22. Çalışma 1 – 3 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Uzunluq ölçü vahidi – Metr (m).

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 8 sm və 16 sm lent şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 8 sm lent kəsildikdən sonra bundan 2 dəfə çox lent qaldısa, neçə santimetr lent qaldığını tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Hər bir şagirdin fikri dinlənilir və fikirləri ümumiləşdirilir: $8 \cdot 2 = 16$ (sm). 16 sm lent qaldı. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 23. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Uzunluq ölçü vahidi – Metr (m).

Dərs 3.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində qovaq ağacının hündürlüyü 9 m, sərv ağacının hündürlüyü bundan 7 m çox olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən sərv ağacının hündürlüyünün neçə metr olduğu soruşulur. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir və sonda müəllim ümumiləşdirir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 24. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Uzunluq ölçü vahidi – Millimetr (mm) .

Təlimin məqsədi:

1. Şagird uzunluğu ölçmə vahidini bilir.
2. Şagird millimetrlə uzunluğu ölçməni bilir və göstərir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	fərdi iş cütürlə iş qrupla iş	beyin həmləsi müzakirə	xətkeş, çöplər, karandaşlar, iş dəftəri	texnologiya nitq inkişafı, Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim hər şagirdə 1 say çöpü təqdim edir. Onlardan çöpün uzunluğunu xətkəşlə ölçüb deməkləri xahiş edilir. Şagirdlər çöpün uzunluğunu ölçüb 10 sm olduğunu deyirlər. Sonra müəllim çöpün qalınlığını ölçüb deməyi xahiş edir. Çöpün qalınlığını ölçüb santimetrlə demək mümkün olmur. Onda müəllim elan edir: "Çöpün qalınlığını millimetrlə ifadə etmək olar. Millimetr qısa olaraq yazıda mm. yazılır. Xətkeşdə bir kiçik cizgidən o biri kiçik cizgiyə qədər olan məsafə 1 millimetr olur. 1sm 10 millimetrdir. " Müəllim yazı lövhəsində yazır:

$$1 \text{ sm} = 10 \text{ mm}$$

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı əşyaların qalınlığı neçə millimetrdir?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa eyni tip, eyni formada, müxtəlif qalınlıqda əşya təqdim edilir. Onlardan qarşılarındakı əşyanın qalınlığını ölçüb millimetrlə ifadə etmək xahiş olunur.

1. Qarşınızdakı əşyaların qalınlığının neçə millimetr olduğunu ölçün və deyin.

a) Dəftər

b) Kitab

2. Qarşınızdakı əşyaların qalınlığının neçə millimetr olduğunu ölçün və deyın.

a) Karandaş

b) Çöp

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 25. Çalışma 1 – 4.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Zaman ölçü vahidi – Saat, dəqiqə (dəq).

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird zaman ölçü vahidlərini fərqləndirir.

2. Şagird günün müəyyən vaxtını saatla və dəqiqə ilə göstərib adlandırır.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
İnduktiv	qrupla iş fərdi iş cüt-lərlə iş	müzakirə beyin həmləsi	stolüstü saat, qol saati, saat şəkli.	texnologiya nitq inkişafı,

Motivasiya: Müəllim şagirdlərə stolüstü saati göstərir və insanların saatla günün vaxtını təyin etdiklərini bildirir: kiçik əqrəb saat əqrəbi, böyük əqrəb isə dəqiqə əqrəbi adlanır. Kiçik əqrəb bir rəqəmdən digər rəqəmə 1 saata gedir. Dəqiqə əqrəbi isə bir kiçik cizgidən o biri kiçik cizgiyə 1 dəqiqəyə gedir. 1 saat 60 dəqiqədir. Dəqiqə əqrəbi 6-nın üstündə olanda “saat yarısıdır” deyirlər. Dəqiqə əqrəbi 12 və 6 arasında olanda “işləyib” deyilir. Məsələn: saat əqrəbi 12 ilə 1 arasında, dəqiqə əqrəbi 3-ün üstündə olanda “1-ə 15 dəqiqə işləyib” deyilir. Dəqiqə əqrəbi 6 və 12 arasında olanda “qalıb” deyilir.

Tədqiqat sualı: Saatin neçə olduğunu necə tapırsınız?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa günün müəyyən vaxtını göstərən saat təqdim edilir. Onlardan saatin günün hansı vaxtını göstərdiyini deməkləri xahiş edilir.

1. Qarşınızdakı saatin günün hansı vaxtını göstərdiyini deyın və göstərin.

a) Saat 08 : 10

2. Qarşınızdakı saatin günün hansı vaxtını göstərdiyini deyın və göstərin.

a) Saat 11 : 30

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 26. Çalışma 1 – 4.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Zaman ölçü vahidi – Saat, dəqiqə (dəq) .

Dərs 2.

Öyrənmə 2-ci dərsdə də davam etdirilir. Müəllim yazı lövhəsindən üzərində saat 06 : 10 – u göstərən şəkil plakat asır. Şagirdlərdən saatın günün hansı vaxtını göstərdiyi soruşulur. Araşdırma aparılır, Fikirlər dinlənildikdən sonra müəllim yekunlaşdırır: “ Saat 7-yə 10 dəqiqə işləyib.”

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 27. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Mötərizəsiz ifadələrdə əməllər sırası.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird mötərizəsiz ifadələrdə əməllər sırasını deyir və həll edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 2-dən 5-ə qədər vurma və bölmə əməlləri olan misalları həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	fərdi iş cütürlə iş qrupla iş	beyin həmləsi müzakirə	mövzuya aid şəkil plakat, çöplər, karandaşlar, iş dəftəri	nitq inkişafı, Azərbaycan dili həyat bilgisi

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən yalnız toplama və çıxma, yalnız vurma və bölmə iştirak edən mötərizəsiz ifadələr yazır və bu ifadələri hesablayarkən əməllər soldan sağa yazıldığı sıra ilə yerinə yetirildiyini bildirir. Məsələn:

$$16 - 6 + 4 = 10 + 4 = 14 \qquad 12 : 3 \cdot 2 = 4 \cdot 2 = 8$$

Mötərizəsiz ifadələri hesablayarkən, soldan sağa yazıldığı sıra ilə əvvəlcə vurma və bölmə əməlləri, sonra isə toplama və çıxma əməlləri yerinə yetirilir. **Məsələn:**

$$16 : 2 - 3 \cdot 2 = 8 - 6 = 2 \qquad 56 + 20 : 5 = 56 + 4 = 60$$

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı kartlarda olan ifadələrin qiymətini necə hesablayırsınız?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa ifadələr yazılmış 2 kart təqdim edilir. Onlardan bu kartlarda olan ifadələrin qiymətini hesablayıb yazmaq və göstərib demək xahiş olunur.

1. Qarşınızdakı kartlarda olan ifadələrin qiymətini hesablayın, göstərin və deyın.

a) $6 - 4 + 5$

b) $10 : 5 + 4 \cdot 2$

2. Qarşınızdakı kartlarda olan ifadələrin qiymətini hesablayın, göstərin və deyın.

a) $3 + 3 - 1$

b) $5 \cdot 2 - 3 \cdot 3$

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 28. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Mötərizəli ifadələrdə əməllər sırası.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird mötərizəli ifadələrdə əməllər sırasını deyir və həll edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 2-dən 5-ə qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası inteqrasiya
induktiv	qrupla iş cütürlə iş fərdi iş	beyin həmləsi müzakirə	mövzuya aid şəkil plakat, çöplər, karandaşlar, iş dəftəri	həyat bilgisi nitq inkişafı, Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsində $(6 + 4) : 2 + (5 - 2) \cdot 4$ ifadəsini yazır. Şagirdlərdən əvvəl hansı ifadənin, sonra hansı ifadənin qiymətinin hesablandığı soruşulur. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənir və sonda müəllim yekunlaşdırır: Mötərizəli ifadələrdə əvvəlcə mötərizələrin içərisindəki ifadələrin qiyməti hesablanır və nəticədə mötərizəsiz ifadə alınır. Mötərizəsiz ifadələr üçün əməllərin yerinə yetirilmə sırasını əvvəlki dərsdə öyrənmişik. Məsələn:

$$(6 + 4) : 2 + (5 - 2) \cdot 4 = 10 : 2 + 3 \cdot 4 = 5 + 12 = 17$$

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı kartlarda verilmiş mötərizəli ifadələrin qiymətini necə hesablayırsınız?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa mötərizəli ifadə yazılmış kart təqdim edilir. Onlardan mötərizəli ifadənin qiymətini hesablamaq, göstərib demək xahiş olunur.

1. Qarşınızdakı kartlarda yazılmış ifadənin qiymətini hesablayın, göstərin və deyın.

a) $(4 + 2) : 3 + (5 - 3) \cdot 2$

2. Qarşınızdakı kartlarda yazılmış ifadənin qiymətini hesablayın, göstərin və deyın.

a) $(7 - 5) \cdot 5 - (6 + 2) : 4$

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 29. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Mötərizəli ifadələrdə əməllər sırası.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 13 alma və 11 armud ağacı olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən bu ağacları 3 cərgənin hər birində bərabər sayda əkdikdə hər cərgədə neçə ağac əkdirdi soruşulur. Araşdırma aparılır. Şagirdlərin hər birinin fikirləri dinlənilir. Sonra ümumiləşdirmə aparılır. $(13 + 11) : 3 = 24 : 3 = 8$

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 30 Çalışma 1 – 4.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 6-ya vurma, 6-ya bölmə.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 6-ya vurmanı və 6-ya bölməni bilir, misalların həllində tətbiq edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 12-dən 6-ya qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	fərdi iş cütlerle iş qrupla iş	müzakirə beyin həmləsi	vurma cədvəli, mövzuya aid şəkil, çöplər, karandaşlar	nitq inkişafı, texnologiya həyat bilgisi

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 6-ya vurmaya aid şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 6 cərgənin hər birində 6 dairə varsa 6 cərgədə cəmi neçə dairə olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə necə yazıldığı soruşulur. Araşdırma aparılır. Müəllim fikirlər əsasında ümumiləşdirmə aparır və digər şəkillər üzrə də iş aparıb 6-ya vurma və 6-ya bölmə cədvəlini tərtib edib yazı lövhəsində yazır.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı hər dəstədə eyni sayda olan əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyın.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa eyni tip, eyni formada, hər dəstədə eyni sayda olmaqla əşyalar təqdim edilir. Əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir.

1. Qarşınızdakı əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyın.

a) 3 dəstənin hər birində 6 çöp

2. Qarşınızdakı əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyın.

a) 4 dəstənin hər birində 6 karandaş

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 31. Çalışma 1 – 3 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs zamanı göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 6-ya vurma, 6-ya bölmə.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 5 budağın hər birində 6 albalı olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 5 budaqda cəmi neçə albalı olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir və ümumiləşdirilir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 32. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 6-ya vurma, 6-ya bölmə.

Dərs 3.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 2 torba düyü, hər birinin üstündə 6 kq və satıldı 10 kq düyü yazısı olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 2 torbadakı düyüdən 10 kiloqramı satıldıqdan sonra neçə kiloqram düyü qaldığı soruşulur. Araşdırma aparılır. Sonra müəllim 1 şagird dəvət edir və məsələ mərhələlərlə yazı lövhəsində yazılır:

1) $2 \cdot 6 = 12$ (kq);

2) $12 - 10 = 2$ (kq)

Cavab: 2 kq düyü qaldı.

Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 33. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 6-ya vurma, 6-ya bölmə.

Dərs 4.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində qazan, üstündə 6 l bidon, yanında 6 dəfə çox sözü yazılmış şəkil plakat asır. Şagirdlərdən qazanda 6 l süd və bidonda bundan 6 dəfə çox süd varsa, bidonda neçə litr süd olduğunu tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir və sonda müəllim ümumiləşdirmə aparır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 34. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 6-ya vurma, 6-ya bölmə.

Dərs 5.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində Aytənin əlində 5 kitab, rəfdə 20 kitab şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən Aytən 5 kitab götürdükdən sonra rəfdə bundan 4 dəfə çox kitab qaldısa, əvvəlcə rəfdə neçə kitab olduğunu tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Müəllim suallarla şagirdləri məqsədə istiqamətləndirir. Sonra

müəllim 1 şagird dəvət edir və mərhələlərlə misallar yazılır:

1) $5 \cdot 4 = 20$;

2) $20 + 5 = 25$

Cavab: 25 kitab var idi.

Öyrənmə 1-ci dərəcə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 35. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərəcə boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 6-ya vurma, 6-ya bölmə.

Dərs 6.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində qutuda 6 karandaş, qələmqabı, yanında 3 dəfə çox yazısı və şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən qutuda və qələmqabında birlikdə neçə karandaş olduğunu tapıb deməkləri xahiş edilir. Müzakirə aparılır. Şagirdləri məqsədə istiqamətləndirmək üçün müəllim də müzakirəyə qoşulur. Müzakirə yekunlaşdırır və müəllim tərəfindən yazı lövhəsindən mərhələlərlə misalı yazılır:

1) $6 \cdot 3 = 18$

2) $6 + 18 = 24$

Cavab: 24 karandaş var.

Öyrənmə 1-ci dərəcə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 36. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərəcə boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 6-ya vurma, 6-ya bölmə.

Dərs 7.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 4 yeşik üzüm, hər birinin üstündə 6 kq olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 4 yeşikdə cəmi neçə kiloqram üzüm olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir və sonra ümumiləşdirmə aparılır. Öyrənmə 1-ci dərəcə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 37. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərəcə boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 6-ya vurma, 6-ya bölmə.

Dərs 8.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 səbətdə xiyar, altında xəttin ortasında 18 kq yazısı olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 18 kq xiyarı kütlələri eyni olmaqla 3 səbətə yığıdılarsa, hər səbətdə neçə kiloqram xiyar olduğunu bölmə əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir və yekunlaşdırma aparılır. Öyrənmə 1-ci dərəcə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 38. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərəcə boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 6-ya vurma, 6-ya bölmə.

Dərs 9.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 12 göy, 6 ət qutabı şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən göy qutablarının ət qutablarından neçə dəfə çox olduğunu bölmə əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Müzakirə aparılır. Hər bir şagirdin fikirləri dinlənilir və ümumiləşdirmə aparılır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 39. Çalışma 1 – 5.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 6-ya vurma, 6-ya bölmə.

Dərs 10.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində çaydan, üstündə 2 l, samovar, yanında 6 dəfə çox, çaydan və samovarın altından birləşdirici xətt, ortasında sual işarəsi olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən çaydan ilə samovarın cəmi neçə litr su tutduğu soruşulur. Araşdırma aparılır. Əvvəl samovarın nə qədər su tutduğu tapılır: $2 \cdot 6 = 12$; Sonra isə çaydan ilə samovarın cəmi neçə litr su tutduğu tapılır: $12 + 2 = 14$ (l) Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 40. Çalışma 1 – 5.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 7-yə vurma və 7-yə bölmə.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 7-yə vurmanı, 7-yə bölməni bilir və misalda tətbiq edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 2-dən 7-yə qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	fərdi iş cütürlə iş qrupla iş	müzakirə beyin həmləsi	vurma cədvəli, mövzuya aid şəkil, çöplər, karandaşlar	həyat bilgisi nitq inkişafı, Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən 7-yə vurmaya aid şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 1-ci şəkildə 7 sətirin hər birində 7 dairə varsa 7 sətirdə cəmi neçə dairə

olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır və cəmi 49 dairə olduğu tapılır: $7 \cdot 7 = 49$. Müəllim digər şəkillər üzrə də iş aparıb 7-yə vurma cədvəlini tərtib edir. Sonra müəllim 7-yə vurma əməlinin köməyi ilə 7-yə bölməni də izah edir: $56 : 7 = ?$ 7-ni hansı ədədə vursaq bölünən alınar? Bu ədəd 8-dir. $8 \cdot 7 = 56$ olduğundan, onda $56 : 7 = 8$ olar.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı hər dəstədə eyni sayda olan əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə necə taparsınız?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa eyni tip, eyni formada, hər dəstədə eyni sayda olmaqla əşyalar təqdim edilir. Onlardan əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir.

1. Qarşınızdakı əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyin.

a) 3 dəstənin hər birində 7 leqo

2. Qarşınızdakı əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyin.

a) 2 qutunun hər birində 7 karandaş

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 41. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 7-yə vurma, 7-yə bölmə.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 akvarium, hər birində 7 balıq olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 3 akvariumda cəmi neçə balıq olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir və sonda ümumiləşdirmə aparılır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 42. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 7-yə vurma, 7-yə bölmə.

Dərs 3.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 1-ci güldanda 15 qızılgül, 2-ci güldanda qızılgüllər, yanında 3 dəfə az yazısı olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən iki güldanda birlikdə neçə qızılgül olduğu soruşulur. Araşdırma aparılır. Əvvəlcə 2-ci güldandakı qızılgüllərin sayı tapılır: $15 : 3 = 5$. Sonra isə iki güldandakı qızılgüllərin cəmi tapılır: $15 + 5 = 20$. Cavab: 20 qızılgül var. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 43. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 7-yə vurma, 7-yə bölmə.

Dərs 4.

Müəllim yazı lövhəsində $a = 5$, $a = 10$ və $a + 6$ ifadəsini yazır. Şagirdlərdən a -nın aldığı qiyməti $a + 6$ ifadəsində yerinə yazıb, ifadənin qiymətini tapıb deməkləri xahiş edilir. Müzakirə aparılır və nəticə çıxarılır: Əvvəlcə a -nın 1-ci qiyməti ifadədə yerinə yazılıb ifadənin qiyməti hesablanıb yazılır: $5 + 6 = 11$. Sonra a -nın 2-ci qiyməti ifadədə yerinə yazılıb, ifadənin qiyməti tapılır: $10 + 6 = 16$. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 44. Çalışma 1 – 3.

Mövzu: 7-yə vurma, 7-yə bölmə.

Dərs 5.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 7 boşqabın hər birində 2 armud olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 7 boşqabda cəmi neçə armud olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir. Sonda ümumiləşdirmə aparılır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 45. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 7-yə vurma, 7-yə bölmə.

Dərs 6.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 4 dəstənin hər birində 7 turp şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 4 dəstədə cəmi neçə turp olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinləndikdən sonra ümumiləşdirilir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 46. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 7-yə vurma, 7-yə bölmə.

Dərs 7.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində bidon, üstündə 9 l, o biri bidon, üstündə 3 l meyvə şirəsi, yanında 4 ədəd 3 litrlik banka şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən bu qədər meyvə şirəsini qablaşdırmaq üçün neçə 3 litrlik banka lazım olduğu soruşulur.

Müzakirə aparılır. Şagirdləri məqsədə istiqamətləndirmək üçün müəllim köməkçi suallarla müraciət edir və müəllim yekunlaşdırma aparır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 47. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 7-yə vurma, 7-yə bölmə.

Dərs 8.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 boşqabın hər birində 8 giləs şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən boşqablardakı gilaslardan 8-i yeyildikdən sonra cəmi neçə giləs qaldığı soruşulur. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir və yekunlaşdırır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 48. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 7-yə vurma, 7-yə bölmə.

Dərs 9.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 1-ci məftildə 7, 2-ci məftildə 2 qaranquş və uçub gedən 5 qaranquş şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən iki məftilin hər birinə 7 qaranquş qonmuşdu və 5 qaranquş uçub getdikdən sonra iki məftildə neçə qaranquş qaldığı soruşulur. Araşdırma aparılır. Sonda deyilən fikirlər ümumiləşdirilir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 49. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 7-yə vurma, 7-yə bölmə.

Dərs 10.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 budağın hər birində 7 yarpaq olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 3 budaqda cəmi neçə yarpaq olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Müzakirə olunur. Fikirlər dinləndikdən sonra müəllim yekunlaşdırır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 50. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 8-ə vurma, 8-ə bölmə.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 8-ə vurmanı, 8-ə bölməni bilir və misalda tətbiq edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 12-dən 8-ə qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	qrupla iş fərdi iş cütlerle iş	beyin həmləsi müzakirə	vurma cədvəli, mövzuya aid şəkil, plakat, çöplər	texnologiya nitq inkişafı, Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 8-ə vurmaya aid şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 1-ci şəkildə 8 sətirdə 8 dairə varsa, 8 sətirdə cəmi neçə dairə olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır və cəmi 64 dairə olduğu tapılır: $8 \cdot 8 = 64$ (dairə). Müəllim digər şəkillər əsasında 8-ə vurma cədvəlini tərtib edir və yazı lövhəsində yazır. Sonra müəllim 8-ə vurma cədvəlinin köməyi ilə 8-ə bölməni də izah edir: $72 : 8 = ?$ 8-i hansı ədədə vursaq bölünən (72) alınar? Bu ədəd 9-dur. Demək $9 \cdot 8 = 72$ olduğundan, onda $72 : 8 = 9$ olar.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı hər dəstədə eyni sayda olan əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyın.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa eyni formada, hər dəstədə eyni sayda olmaqla əşyalar təqdim edilir. Onlardan əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur.

1. Qarşınızdakı əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyın.

a) 2 dəstənin hər birində 8 dəftər.

2. Qarşınızdakı əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyın.

a) 4 dəstənin hər birində 8 çöp.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 51. Çalışma 1 – 3.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 8-ə vurma, 8-ə bölmə.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 2 boşqabın hər birində 8 alma olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 2 boşqabda cəmi neçə alma olduğunu vurma əməlinin

köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır. Sonda müəllim tərəfindən ümumiləşdirmə aparılır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 52. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs zamanı göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 8-ə vurma, 8-ə bölmə.

Dərs 3.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 16 qırmızı, 8 yaşıl dairə şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkildə cəmi neçə dairə olduğu, 8 dairənin 16 dairədən neçə dəfə az olduğunu bölmə əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Müəllim fikirləri yekunlaşdırır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 53. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 8-ə vurma, 8-ə bölmə.

Dərs 4.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 budağın hər birində 8 gavalı olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 3 budaqda cəmi neçə gavalı olduğu, 4 gavalı yeyildikdən sonra cəmi neçə gavalı qaldığı soruşulur. Müzakirə edilir. Müzakirəni müəllim yekunlaşdırır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 54. Çalışma 1- 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 8-ə vurma, 8-ə bölmə.

Dərs 5.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 2 güldanın hər birində 8 çobanyastığı çiçəyi şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 16 çobanyastığı çiçəyinin 8-i 1-ci güldana qoyulmuşdur, 2-ci güldana neçə çobanyastığı çiçəyi qoyulduğu soruşulur. Araşdırma aparılır. Sonda müəllim fikirləri ümumiləşdirir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Təbiiqetmə: Dərslik səh. 55. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 8-ə vurma, 8-ə bölmə.

Dərs 6.

Müəllim 3 çöp götürür və şagirdlərin müşayiəti ilə 3 çöpdən 1 üçbucaq düzəldir. Sonra yazı lövhəsində 6 üçbucaq şəkli çəkir. Şagirdlərdən 6 üçbucaq düzəltmək üçün neçə çöp lazım olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır. Araşdırmanı müəllim yekunlaşdırır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 56. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 8-ə vurma, 8-ə bölmə.

Dərs 7.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 balta, 12 çəkilə şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkildə 3 balta və bundan 4 dəfə çox çəkilə varsa, cəmi neçə alət olduğu soruşulur. Müzakirə aparılır. Hər bir şagirdin fikirləri dinlənilir və müəllim ümumiləşdirmə aparır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 57. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 8-ə vurma, 8-ə bölmə.

Dərs 8.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 2 qələmqabı, hər birində 8 karandaş, qutuda 4 karandaş şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 2 qələmqabı ilə qutuda cəmi neçə karandaş olduğu soruşulur. Araşdırma aparılır və sonda müəllim fikirləri ümumiləşdirir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 58. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 8-ə vurma, 8-ə bölmə.

Dərs 9.

Müəllim yazı lövhəsində 2 sm və 10 sm uzunluğunda parça çəkir. Şagirdlərdən 2 sm – lik parça 10 sm –lik parçada neçə dəfə yerləşdiyi soruşulur. Müzakirə aparılır. Sonra aparılan müzakirəni müəllim ümumiləşdirir. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 59. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 8-ə vurma, 8-ə bölmə.

Dərs 10.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 8 üçbucaq, 2 dairə şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən üçbucaqların sayının dairələrin sayından neçə dəfə çox olduğu soruşulur. Müzakirə edilir. Aparılan müzakirəni müəllim yekunlaşdırır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 60. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 9-a vurma. 9-a bölmə.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 9-a vurmanı, 9-a bölməni başa düşür misalda tətbiq edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 2-dən 9-a qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	fərdi iş cütlerle iş qrupla iş	beyin həmləsi müzakirə	vurma cədvəli, mövzuya aid şəkil, plakat, muncuqlar.	nitq inkişafı, texnologiya Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən 9-a vurmaya aid şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 1-ci şəkildə 9 sətirin hər birində 9 dairə olduğu halda 9 sətirdə cəmi neçə dairə olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır və nəticədə 81 dairə olduğu tapılır: $9 \cdot 9 = 81$ (dairə). Müəllim şəkil əsasında $10 \cdot 9 = 90$ misalını da izah edir. Sonra müəllim 9-a vurma cədvəlinin köməyi ilə 9-a bölməni də izah edir: $63 : 9 = ?$ 9-u hansı ədədə vursaq bölünən (63) alınar? Bu ədəd 7-dir. $7 \cdot 9 = 63$. Ona görə də $63 : 9 = 7$ olar.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı hər dəstədə eyni sayda olan əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə necə tapmaq olar?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa eyni tip, eyni formada, hər dəstədə eyni sayda olmaqla əşyalar təqdim edilir. Onlardan əşyaların

cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur.

1. Qarşınızdakı əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyin.

a) 3 dəstənin hər birində 9 muncuq

2. Qarşınızdakı əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyin.

a) 2 dəstənin hər birində 9 karandaş

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 61. Çalışma 1 – 3 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 9-a vurma, 9-a bölmə.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən 9 futbol, 9 basketbol topu şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkildə cəmi neçə top olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Müzakirə olunur və sonda müəllim müzakirəni yekunlaşdırır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 62. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 9-a vurma, 9-a bölmə.

Dərs 3. Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 9 göy, 18 qırmızı leqo şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 9 göy leqodan iki dəfə çox qırmızı leqo varsa, şəkildə cəmi neçə leqonun olduğunu tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır. Hər bir şagirdin fikirləri dinlənir və ümumiləşdirmə aparılır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə Dərslik səh. 63. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 9-a vurma, 9-a bölmə.

Dərs 4.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 2 rəfin hər birində 9 kitab olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 2 rəfdə cəmi neçə kitab olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Müzakirə aparılır və sonda müəllim müzakirəni yekunlaşdırır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 64. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 9-a vurma, 9-a bölmə.

Dərs 5.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 hörümçək, hər birinin 8 ayağı şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən hər bir hörümçəyin 8 ayağı varsa, 3 hörümçəyin neçə ayağı olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır. Araşdırmanı müəllim yekunlaşdırır. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 65. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 9-a vurma, 9-a bölmə.

Dərs 6.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 3 qutu, hər birində 9 yumurta şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 3 qutuda neçə yumurta olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur. Araşdırma aparılır. Şagirdlər 3 qutuda 27 yumurta olduğunu deyirlər: $3 \cdot 9 = 27$. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 66. Çalışma 1 – 5.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 9-a vurma, 9-a bölmə.

Dərs 7.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 9 ədəd 5 qəpiklik olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən şəkildəki pulun 20 qəpiyinə dəftər aldırsa, cəmi nə qədər pul qaldığı soruşulur. Müzakirə aparılır. Əvvəl cəmi nə qədər pul olduğu tapılır: $9 \cdot 5 = 45$ (qəp). Sonra yazaraq verilən pul çıxılır: $45 - 20 = 25$ (qəp) Cavab 25 qəpik pul qaldı. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 67. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 9-a vurma, 9-a bölmə.

Dərs 8.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində bir boşqabda 12 fındıq, o biri boşqabda 6 qoz şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən 1-ci boşqabda 12 fındıq, 2-ci boşqabda bundan 2 dəfə az qoz varsa, 2 boşqabda cəmi neçə quru meyvə olduğu soruşulur. Araşdırma aparılır. Əvvəl 2-ci boşqabda neçə qoz olduğu tapılır: $12 : 2 = 6$ (qoz). Sonra 2 qabda

cəmi neçə quru meyvə olduğu tapılır: $12 + 6 = 18$ (quru meyvə). Öyrənmə 1-ci dərəcə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: dərslik səh. 68. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərəcə boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 9-a vurma, 9-a bölmə.

Dərs 9.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində bir akvariumda 18 balıq, o biri akvariumda bundan 3 dəfə az balıq olan şəkilli plakat asır. Şagirdlərdən 2 akvariumda cəmi neçə balıq olduğu soruşulur. Araşdırma aparılır. Əvvəl 2-ci akvariumda neçə balıq olduğu tapılır: $18 : 3 = 6$ (balıq). Sonra 2 akvariumda neçə balıq olduğu tapılır: $18 + 6 = 24$ (balıq). Cavab: 24 balıq var. Öyrənmə 1-ci dərəcə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 69. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərəcə boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 10-a vurma, 10-a bölmə.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 10-a vurmanı, 10-a bölməni bilir, misalda tətbiq edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 2-dən 10-a qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası inteqrasiya
induktiv	qrupla iş cüt-lərlə iş fərdi iş	beyin həmləsi müzakirə	vurma cədvəli, mövzuya aid şəkil, çöplər, karton ulduzlar	texnologiya nitq inkişafı, Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 10 sətirin hər birində 10 dairə olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən 10 sətirdə cəmi neçə dairə olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır, fikirlər dinlənilir və müəllim ümumiləşdirmə edir: $10 \cdot 10 = 100$.

Sonra müəllim 10-a vurma cədvəlinin köməyi ilə 10-a bölməni izah edir: $60 : 10 = ?$ 10-u hansı ədədə vursaq bölünən (60) alınar? Bu ədəd 6-dır. Çünki $6 \cdot 10 = 60$. Ona görə də $60 : 10 = 6$ alınır.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı hər dəstədə eyni sayda olan əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə necə tapmaq olar?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa eyni tip, eyni formada, hər dəstədə eyni sayda olmaqla əşyalar təqdim edilir. Onlardan əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir.

1. Qarşınızdakı əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyin.

a) 5 dəstənin hər birində 10 çöp

2. Qarşınızdakı əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyin.

a) 3 dəstənin hər birində 10 karton ulduz

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 70. Çalışma 1 – 3 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 10-a vurma, 10-a bölmə.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 10 gəlincik və 5 oyuncaq dovşan şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən mağazada bir gündə 10 gəlincik, bundan 2 dəfə az oyuncaq dovşan satıldısa, mağazada cəmi neçə oyuncaq satıldığı soruşulur. Araşdırma aparılır. Əvvəl mağazada bir gündə neçə oyuncaq dovşan satıldığı tapılır: $10 : 2 = 5$ (oyuncaq dovşan). Sonra mağazada 1 gündə cəmi neçə oyuncaq satıldığı tapılır: $10 + 5 = 15$ (oyuncaq). Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 71. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 1-i vurma.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 1-i vurmanı anlayır və misalda tətbiq edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 1-dən 10-a qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	fərdi iş cütlərlə iş qrupla iş	beyin həmləsi müzakirə	mövzuya aid şəkil, çöplər, karandaşlar	həyat bilgisi nitq inkişafı Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində bir dəstədə 3 dairə şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən şəkildə 1 dəstədə neçə dairə olduğunu, vurma əməlinin köməyi ilə necə yazıldığını demək xahiş olunur. Müzakirə aparılır və müəllim sonda müzakirəni yekunlaşdırır: $1 \cdot 3 = 3$. “ 1-i istənilən ədədə vurduqda hasil ədədin özünə bərabər olur. $1 \cdot a = a$. “

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı 1 dəstədə neçə əşya olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyin.

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünür. Hər qrupa eyni tip, eyni formada, 1 dəstədə olmaqla əşyalar təqdim edilir. Onlardan 1 dəstədə olan əşyaların cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş edilir.

1. Qarşınızdakı 1 dəstədə neçə əşya olduğunu vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyin.

1-ci qrup: **a)** 1 dəstədə 5 karandaş

2-ci qrup: **b)** 1 ipdə 4 muncuq

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 72. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 1-ə vurma.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 1-ə vurmanı anlayır və misalda tətbiq edir.

2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.

3. Şagird 1-dən 10-a qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası inteqrasiya
induktiv	cütlərlə iş fərdi iş qrupla iş	beyin həmləsi müzakirə	mövzuya aid şəkil, leqolar, düymələr, çöplər, iş dəftəri	nitq inkişafı, texnologiya Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsində $4 \cdot 1 = 1 + 1 + 1 + 1 = 4$ misalını yazır və misal əsasında yeni dərsi izah edir: İstənilən “a” ədədini 1-ə vurduqda “a” alınır.
 $a \cdot 1 = a$

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı əşyaların 1 dəstədəki cəmini vurma əməlinin köməyi ilə necə tapmaq olar?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa eyni tip, eyni formada əşyalar təqdim edilir. Onlardan əşyaların 1 dəstədəki cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deməkləri xahiş olunur.

1. Qarşınızdakı əşyaların 1 dəstədəki cəmini vurma əməlinin köməyi ilə tapıb deyin.

1-ci qrup: **a)** 7 leqo

2-ci qrup: **b)** 5 düymə

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 73. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 0-ı (sıfırı) vurma.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 0-ı (sıfırı) vurmanı anlayır, misalda tətbiq edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 1-dən 10-a qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	fərdi iş qrupla iş cütlerle iş	beyin həmləsi müzakirə	çöplər, leqolar, karandaşlar, iş dəftəri	nitq inkişafı, həyat bilgisi Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsində $0 \cdot 3 = 0$ və $0 \cdot 15 = 0$ misallarını yazır. Misallar əsasında yeni dərsi izah edir: 0 - ı (sıfırı) istənilən ədədə vurduqda hasil sıfıra bərabər olur. $0 \cdot a = 0$.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 74. Çalışma 1 – 5.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 0-a vurma. 0-a bölmənin mümkünsüzlüyü.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird 0-a (sıfıra) vurmanı bilir, misalda tətbiq edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 1-dən 10-a qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	fərdi iş cütlerle iş qrupla iş	beyin həmləsi müzakirə	çöplər, üçbucaqlar, karandaşlar, iş dəftəri	texnologiya nitq inkişafı, Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsində $3 \cdot 0 = 0 + 0 + 0 = 0$ və $5 \cdot 0 = 0 + 0 + 0 + 0 + 0 = 0$ misallarını yazır və misallar əsasında yeni dərsi izah edir: İstənilən ədədi 0 – a vurduqda hasil sıfıra bərabər olur: $a \cdot 0 = 0$.

Sıfıra bölmək olmaz.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 75. Çalışma 1 – 5.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Ədədi 1- ə və özünə bölmə.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird ədədi 1- ə və özünə bölməni anlayır, misalda tətbiq edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxmanı yerinə yetirir.
3. Şagird 1-dən 10 –a qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası inteqrasiya
induktiv	qrupla iş fərdi iş cüt-lərlə iş	müzakirə beyin həmləsi	mövzuya aid kartda misal, qələmqabı, çöplər, karandaşlar	texnologiya nitq inkişafı, Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsində $4 : 1 = 4$ və $4 : 4 = 1$ misallarını yazır və misallar əsasında yeni dərsi izah edir: İstənilən “a” ədədini 1- ə böldükdə “a” alınır: $a : 1 = a$. İstənilən “a” ədədini özünə böldükdə 1 alınır: $a : a = 1$.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı əşyaları özü sayda qablara bərabər sayda qoyduqda və hər qabda neçə əşya olar?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa eyni tip, eyni formada əşyalar və onların sayı qədər qab (qutu) verilir. Onlardan bu əşyaları hər qaba (qutuya) bərabər sayda qoymaq və hər qabda neçə əşya olduğunu deməkləri xahiş olunur.

1. Qarşınızdakı əşyaları özü sayda qablara bərabər sayda olmaqla qoyun və hər qabda neçə əşya olduğunu deyin.

a) 3 qələm, 3 qələmqabı

b) 4 sancaq, 4 plastik qutu

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 76. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: 0-ı (sıfırı) bölmə.

Müəllim yazı lövhəsində $6 \cdot 0 = 0$ və $0 : 6 = 0$ misallarını yazır və misal əsasında yeni dərsi izah edir: Sıfırı sıfırdan başqa istənilən “a” ədədinə böldükdə 0 (sıfır) alınır. $0 : a = 0$

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 77. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Məchul toplananın tapılması.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird məchul toplananı olan tənliyi həll edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 1-dən 10-a qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	cütlərlə iş fərdi iş qrupla iş	beyin həmləsi müzakirə	mövzuya aid şəkil plakat, çöplər, misal yazılmış kartlar	nıtq inkişafı, texnologiya Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində tərəzinin bir gözündə kiçik un kisəsi, yanında 1 kq çəki daşı, o biri gözündə 3 kq – lıq çəki daşı olan şəkil plakat asır. Müəllim şəkil əsasında yeni dərsi izah edir: Un kisəsinin kütləsi məlum olmadığı üçün onu x – lə işarə edib, belə bir bərabərlik alırıq. $x + 1 = 3$. Burada x məchul, yazılan bərabərlik isə tənlikdir. Tənliyi həll etmək – məchulu tapmaq deməkdir.

$$x + 1 = 3 \quad \text{Məchul toplananı tapmaq üçün cəmdən məlum toplananı}$$

$$x = 3 - 1 \quad \text{çıxmaq lazımdır.}$$

$$x = 2$$

.....

$$2 + 1 = 3$$

$$3 = 3$$

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı kartda yazılmış misalda məchul toplananı necə tapmaq olar?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa məchul toplananın tapılmasına aid misal yazılmış kart təqdim edilir. Onlardan məchul toplananı tapıb deməkləri xahiş edilir.

1. Qarşınızdakı kartda yazılmış misalda məchul toplananı tapın, göstərin və deyın.

1-ci qrup: **a)** $x + 4 = 15$

2- ci qrup: **b)** $x + 3 = 12$

Tətbiiqetmə: Dərslik səh. 78. Çalışma 1 – 2 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Məchul toplananın tapılması.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində tərəzinin bir gözündə 2 kq – lıq çəki daşı ilə qarpız, o biri gözündə 10 kq – lıq çəki daşı olan şəkilli plakat asır. Şagirdlərdən qarpızın kütləsini tənlik qurmaq yolu ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir və tənlik qurulur: $2 + x = 10$. Bir şagird dəvət edilir və yazı lövhəsində tənlik həll edilir.

Tətbiqetmə: Dərslik səh. 79. Çalışma 1 – 3 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Məchul azalanın tapılması.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird məchul azalanı olan tənliyi həll edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 1-dən 10-a qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
induktiv	qrupla iş fərdi iş cüt-lərlə iş	müzakirə beyin həmləsi	mövzuya aid şəkil, düymələr, çöplər, karandaşlar	texnologiya nitq inkişafı Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim karandaş qutusunda 5 karandaş stolun üstünə qoyduqdan sonra qutuda 3 karandaş qaldığını bildirir. Şagirdlərdən əvvəlcə qutuda neçə karandaş olduğunu tənlik qurmaq yolu ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Sonda müəllim tənliyi lövhədə yazıb izah edir: $x - 5 = 3$. Azalanı tapmaq üçün fərqin üzərinə çıxılanı əlavə etmək lazımdır.

$$x - 5 = 3 \quad x = 8 \quad 8 - 5 = 3$$

$$x = 3 + 5 \quad \dots\dots\dots 3 = 3$$

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı kartda yazılmış misalda məchul çıxılanı necə tapmaq olar?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa məchul azalanın tapılmasına aid misal yazılmış kart təqdim edilir. Onlardan məchul azalanı tapıb deməkləri xahiş edilir.

1. Qarşınızdakı kartda yazılmış misalda məchul azalanı tapın, göstərin və deyın.

1-ci qrup: a) $x - 5 = 2$

2-ci qrup: **b)** $x - 6 = 3$

Tətbiquetmə: Dərslik səh. 80. Çalışma 1 – 3 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Məchul azalanın tapılması.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 10 qəpik, 5 qəpik və 50 qəpiklik şəkil olan plakat asır. Müəllim bildirir ki, Nailə qardaşına 15 qəpik verəndən sonra 50 qəpik pulu qaldı. Şagirdlərdən əvvəlcə Nailənin nə qədər pulu olduğunu tənlik qurmaq yolu ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Müəllim şagirdlərdən birini dəvət edib tənliyi lövhədə yazdırıb həll etdirir: $x - 15 = 50$. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiquetmə: Dərslik səh. 81. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Məchul çıxılanın tapılması.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird məchul çıxılanı olan tənliyi həll edir.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 1-dən 10-a qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası inteqrasiya
induktiv	fərdi iş qrupla iş cütllərlə iş	beyin həmləsi müzakirə	mövzuya aid şəkil, kartda yazılmış misal, çöplər	həyat bilgisi nitq inkişafı Azərbaycan dili

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində 1-ci şəkildə məftildə 6 qaranquş, 2-ci şəkildə məftildə 2 qaranquş şəkli olan plakat asır. Şagirdlərdən məftildəki 6 qaranquşdan bir neçəsi uçub getdikdən sonra məftildə 2 qaranquş qalmışdırsa, neçə qaranquş uçub getdiyini tənlik qurmaq yolu ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Sonra müəllim tənliyi yazır və şagirdlərin birini dəvət edib həllini lövhədə yazdırır.

Tədqiqat sualı: Qarşınızdakı kartda yazılmış misalda məchul çıxılanı necə tapmaq olar?

Tədqiqatın aparılması: Şagirdlər 2 qrupa bölünürlər. Hər qrupa məchul çıxılanın tapılmasına aid misal yazılmış kart təqdim edilir. Onlardan məchul çıxılanı tapıb deməkləri xahiş edilir.

1. Qarşınızdakı kartda yazılmış misalda məchul çıxılanı tapın, göstərin və deyın.

1-ci qrup: **a)** $8 - x = 3$

2-ci qrup: **b)** $5 - x = 2$

Tətbiquetmə: Dərslik səh. 82. Çalışma 1 – 3 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Məchul çıxılanın tapılması.

Dərs 2.

Müəllim yazı lövhəsindən üzərində tərəzinin bir gözündə kiçik kisədə şəkər tozu və 5 kq – lıq çəki daşı, o biri gözündə 10 kq-lıq çəki daşı olan şəkil plakat asır. Şagirdlərdən şəkər tozunun kütləsini tənlik qurmaq yolu ilə tapıb deməkləri xahiş edilir. Araşdırma aparılır. Sonra bir şagird dəvət edilir və lövhədə tənlik yazılıb həll etdirilir: $x + 5 = 10$. Öyrənmə 1-ci dərsə uyğun olaraq aparılır.

Tətbiquetmə: Dərslik səh. 83. Çalışma 1 – 4 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs zamanı göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Təkrar.

Dərs 1.

Təlimin məqsədi:

1. Şagird il ərzində öyrəndiyi uzunluq, kütlə, zaman ölçür.
2. Şagird 100 dairəsində toplama və çıxma əməlini yerinə yetirir.
3. Şagird 1-dən 10-a qədər vurma və bölmə əməli olan ifadələri həll edir.

Dərsin tipi	İş forması	İş üsulu	Resurslar	Fənlərarası integrasiya
deduktiv	fərdi iş cütlerle iş qrupla iş	beyin həmləsi müzakirə	karandaşyonan, dəftər, çöplər	texnologiya nitq inkişafı həyat bilgisi

Motivasiya: Müəllim yazı lövhəsindən üzərində karandaşyonan 25 qəp, dəftər 35 qəp şəklində olan plakat asır. Şagirdlərdən 1 karandaşyonan və 1 dəftər almaq üçün satıcıya 1 man pul verdilər, satıcının nə qədər pul qaytaracağı soruşulur. Araşdırma aparılır. Fikirlər dinlənilir və ümumiləşdirmə aparılır.

Tətbiquetmə: Dərslik səh. 84. Çalışma 1 – 5 .

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Təkrar.

Dərs 2.

Dərsdə il boyu keçilmişlər təkrar etdirilir. Dərslikdəki 1 – 5 nömrəli çalışmalar işlənir.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Təkrar.

Dərs 3.

Dərsdə keçilmişlərin təkrarı davam etdirilir. Dərslikdəki 1 – 5 nömrəli çalışmalar işlənir.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

Mövzu: Təkrar.

Dərs 4.

Dərsdə şagirdlərin 2-ci yarımil göstəriciləri yekunlaşdırılır. Dərslikdəki 1– 5 nömrəli çalışmalar işlənir.

Qiymətləndirmə şagirdlərin dərs boyu göstəriciləri əsasında aparılır.

BURAXILIŞ MƏLUMATI

Xüsusi məktəblərin

*4-cü sinifləri üçün sadələşdirilmiş proqram əsasında hazırlanmış
riyaziyyat fənni üzrə dərsliyin (qrif nömrəsi 2024-)
metodik vəsaiti*

Tərtibçi heyət

Müəlliflər

Süleyman Kərimov

Könül Doxolova

Yeganə Məmmədəliyeva

Həbib Kərimov

Aygün Qasımova

Farizə Nəbiyeva

Layihə rəhbəri

Rəhilə Soltanqızı

Dizayner

Nərmin Məmmədova

Texniki redaktor

Ruslan Mahmudov

Metodika üzrə məsləhətçi

Günay Mirzəzadə

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və
yaxud onun hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq,
elektron informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Hesab nəşriyyat həcmi . Fiziki çap vərəqi 10. Formatı 57x82 ¹/₈.

Kəsimdən sonra ölçüsü: 195x275. Səhifə sayı 80.

Şriftin adı və ölçüsü: məktəb qarnituru 12-14. Ofset çapı. Ofset kağızı.

Tiraj: . Pulsuz. Bakı – 2024.

Əlyazmanın yığma verildiyi və çapa imzalandığı tarix:

Çap məhsulunu hazırlayan:

Çaşıoğlu Eİ MMC

Bakı ş. M. Müşfiq küç., 2 A

Çap məhsulunu istehsal edən:

Çaşıoğlu Eİ MMC

Bakı ş. M. Müşfiq küç., 2 A

